



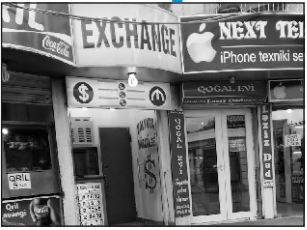
Akif Çovdarov müalicə tələbi ilə aclığa başladı - həyatı təhlükədə!

yazısı səh.7-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 oktyabr 2016-cı il Çərşənbə № 237 (6558) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Valyutadəyişmə məntəqələri bərpa edilir



Əməkdaşımız paytaxtın mərkəzi küçələrində fəaliyyət göstərən "exchange"lərdən yazır; **ekspert:** "Məntəqələrin bağlanması yanlış qərar idi"

yazısı səh.3-də

Hökumət bank borclularını "bir damın" altına yığır

yazısı səh.15-də

Bakını yağışda batıran meri nə vaxt dəyişə biləcəyik?

yazısı səh.5-də

SOS: Qadınlara qarşı cinayətlər durmadan artır

yazısı səh.13-də

Azərbaycanın milyardlarla investisiya yatırdığı ölkə çalxalanır

yazısı səh.12-də

Rayonlar birləşir, 13 vilayət yaradılır - deputatlardan rəylər

yazısı səh.6-də

"Rövşən Lənkəranski" ilə bağlı şok iddia: "Lotu Quli"ni zəhərlətmək istəyib"

yazısı səh.3-də

Qarabağın çörəyini yeyən 28-ci həmsədr gəlir

yazısı səh.4-də

Ekspert:

"Silahlanma yarışında Ermənistan tab gətirə bilməyəcək..."

yazısı səh.11-də

Böhran "NAZ-lifan"ı vurdu

yazısı səh.2-də

Qabil Hüseyinli:

"Klinton haqqında "ermənipərəst" təbliğatı yanlışdır"

yazısı səh.6-də

Balans siyasəti yeni risklərlə üz-üzə

BAKI VƏ TİFLİS YENİ "SOYUQ SAVAŞ"IN ÖN CƏBHƏSİNDƏ - TƏHLÜKƏLİ GƏLİŞMƏ

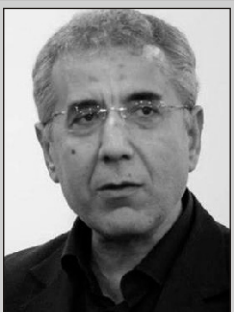
Klintonun ABŞ prezidenti seçilməsi ilə bu savaşın böyüyəcəyi və Qarabağ konfliktinin həllinə də təsirsiz ötürülməyəcəyi gözlənilir; **rusiyalı ekspert:** "Dağlıq Qarabağı Ermənistandan yox, Rusiyadan almaq lazımdır..."



yazısı səh.9-də

Eldar Mahmudov Nardarandakı imarətinə "sürgün" edilib

Sabiq nazirin xüsusi nəzarət altında saxlanan qəsəbəyə sığın(dırıl)masının pərdəarxası məqamları... yazısı səh.7-də



İntiqam Əliyev:
"Ölkədən heç yerə getmək fikrim yoxdur"

yazısı səh.10-də



Prezident köməkçisi Türkiyəyə xüsusi missiya ilə gedib

yazısı səh.8-də



Artur Rəsi-Zadənin kabineti açıqdır, özü işə susur...

yazısı səh.12-də



Prezident pakistanlı həmkarına başsağlığı verdi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti Məmnun Hüseynə başsağlığı verib. Başsağlığında deyilir: "Kvetta şəhərindəki polis kollecinde törədilmiş terror aktı nəticəsində çox sayda insanın həlak olması və yaralanması xəbəri məni olduqca kədərləndirdi.

Biz bu terror aktından son dərəcə hiddətlənir, terrorizmin bütün təzahürlərinə qarşı hamılıqla, qətiyyətlə və ardıcıl mübarizə aparılmasını vacib və zəruri hesab edirik.

Bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, qardaş Pakistan xalqına şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verir, yaralananların tezliklə sağalmasını arzulayıram.

Allah rəhmət eləsin!"

Avropa İttifaqının xüsusi nümayəndəsi İlham Əliyevin qəbulunda

Prezident İlham Əliyev Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Herbert Salberin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Virtualaz.org dövlət başçısının saytına istinadən bildirir ki, görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı gədən proseslər müzakirə edilib, Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqə tutaraq bu münaqişənin həllinə daim əngəl yaratdığı vurğulanıb.

Söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində həmsədrlerin və beynəlxalq birliyin rolu ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Böhran "NAZ-lifan"ı vurdu

Dünyada və ölkəmizdə baş verən iqtisadi böhran, xüsusilə də manatdan yan keçməyən məsələlər bizim zavoddan da yan keçməyib". Bunu Naxçıvan Avtomobil Zavodunun (NAZ) icraçı direktoru Musa Abdullayev bildirib.

Zavod fəaliyyətə başlayandan 5017 ədəd avtomobil istehsal olunduğunu deyən NAZ rəsmisi bütün problemlərə baxmayaraq fəaliyyətlərini davam etdirdiklərini vurğulayıb:

"Çalışırıq ki, prosesdən minimal itkilərlə çıxaraq. 140 ədəd dövlət sifarişli avtomobil artıq təhvil verdik, bundan əvvəl də 130-nu təhvil vermişdik. İlin sonuna qədər 100 avtomobilin də gətirilməsini gözləyirik. Avtomobillər zavodda yığılaraq sifarişçilərə təhvil verilecək.

Sifariş edilən növbəti 100 avtomobil içərisində "NAZ-lifan 620", "NAZ-lifan 630", həmçinin yük avtomobilləri də var. Onlar sırf əhaliyə satılmaq üçün nəzərdə tutulub".

Bir müddət əvvəl müzakirə mövzusu olan təcili yardım avtomobillərinin alınmasına gəlincə, M.Abdullayev deyib ki, Çin istehsalı olan avtomobillərin həcmi xidmət göstərmək üçün tələblərə cavab vermir.

Xatırladaq ki, ümumilikdə sifariş edilən 270 avtomobil artıq sifarişçilərə çatdırılıb. NAZ alan qurumlar sırasına Təhsil Nazirliyi, "Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Azərbaycan Dəmir Yolları QSC, Azərbaycan Dövlət Sığorta-Kommersiya Şirkəti, "Azpetrol", Dövlət Neft Şirkəti, "Cahan Holding" və başqaları daxildir.

Naxçıvan Avtomobil Zavodu (NAZ) hazırda 8 modeldə minik avtomobili istehsal edir. Bunlar "NAZ-lifan 720", "NAZ-lifan 820" (Premium modellər), "NAZ-lifan 620", "NAZ-lifan 630" (sedan modellər), "NAZ-lifan X50" və X60 (SUV), "NAZ-lifan 320" və 330 (mini) modellərdir.

"NAZ-lifan 720" (sürət qutusu mexaniki) modelinin qiyməti 14 min manatdan, "NAZ-lifan 820" modelinin (sürət qutusu avtomat) qiyməti 22 min manatdan başlayır. Bu avtomobillər şəhəriçi 100 kilometrə 8-9 litr yanacaq işlədir. (modern.az)

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:

- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Amnistiya Aktının icrası başa çatıb

Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətində 28 May - Respublika Günü münasibətilə elan edilən Amnistiya Aktının icrası başa çatdırılıb.

Penitensiar Xidmətin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə APA-ya verilən məlumata görə, amnistiya qərarı ümumilikdə 10868 nəfərə şamil edilib.

Amnistiya qərarı azadlıqdan məhrumetmə yerlərində cəza çəkən 3545 məhkuma tətbiq edilib. Onlardan 2842 məhkum cəza çəkməkdən azad olunub, 635 məhkumun cəzasının çəkilməmiş müddəti 6 ay azaldılıb və 68 məhkumun narkomaniyadan məcburi müalicəsi müvafiq məhkəmənin qərarı ilə ləğv edildikdən sonra onlar azad ediləcəklər. Azad olunan məhkumlardan 59 nəfəri qadın olub. Bu qərar Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları ilə yanaşı, 7 xarici ölkənin 55 əcnəbi



vətəndaşına və 1 nəfər vətəndaşlığı olmayan məhkuma da şamil edilib. Cəzadan azad edilmiş şəxslərə müvafiq arayışlar təqdim olunub, onlara yardım göstərilib, əvvəlki daimi yaşayış yerləri üzrə icra hakimiyyəti və polis orqanlarına rəsmi məlumatlar göndərilib. Azad olunmuş xarici ölkə vətəndaşları və vətəndaşlığı olmayan bir nəfər şəxs Dövlət Miqrasiya

Xidmətinə təhvil verilib.

Qeyd edək ki, bu il mayın 20-də Milli Məclisin xüsusi iclasında Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, millət vəkili Mehriban Əliyevanın təşəbbüsünə əsasən "28 May - Respublika Günü münasibətilə amnistiya elan edilməsi haqqında" qərar layihəsi qəbul edilib.

lyunun 15-dən Amnistiya Aktının icrasına başlanılıb.

Jurnalistlərə güzəştli nəqliyyat kartları verilecək

Jurnalistlərin ictimai nəqliyyatdan pulsuz istifadə etməsi gerçəkləşir. Bakı Nəqliyyat Agentliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr sektorunun rəhbəri Nuriyə Allahyarova fins.az-a bildirib ki, bunun üçün gələcəkdə həmin şəxslərə güzəştli kartların verilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, son günlər jurnalistlərin nəqliyyatdan pulsuz istifadəsi məsələsi müzakirə olunur. N.Allahyarova indi media mənsublarına belə bir güzəştin verilmədiyini deyib: "Həzrət jurnalistlərin nəqliyyatdan istifadəsi pulsuz deyil. Lakin gələcəkdə ölkədə onlar üçün güzəştli kartlar nəzərdə tutulur".

Nazir müavini həbsdəkiləri ittiham etdi

"2015-ci ilin sonlarından Baş prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Baş İdarəsi tərəfindən Rabito və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyində aparılan yoxlamalar nəticəsində ayrı-ayrı rəsmi şəxsləri törəfindən ciddi qanun pozuntularına və maliyyə saxtakarlığına yol verildiyi üzə çıxıb. Təəssüflər olsun ki, baş verən hadisələr nazirliyin qurumlarının maliyyə və təsərrüfat fəaliyyətinə mənfi təsir göstərib, müəssisələrin gəlirliliyi aşağı düşüb və müəssisələr borcla işləmək məcburiyyətində qalıb". "APA-Economics" xəbər verir ki, bunu rabito və yüksək texnologiyalar nazirinin birinci müavini Əli Abdullayev qurumda keçirilən kollegiya iclasında çıxışı zamanı bildirib.

Onun sözlərinə görə, 2016-cı ilin yanvar ayının 15-dən nazirlikdə ciddi islahatlar aparılıb: "Nazirliyin mərkəzi aparatında struktur dəyişikliyi edilib. Həmin dəyişikliklər nəticəsində ilk növbədə nazirliyin tabeli qurumlarına nəzarətin həyata keçirilməsi, mütəmadi olaraq maliyyə yoxlamalarının və auditin aparılması məqsədilə daxili nəzarət, audit şöbəsi, maddi-texniki təchizatın bir mərkəzdə cəmlənməsi və idarə edilməsi məqsədilə təsərrüfat və maddi-texniki təchizat şöbələri yaradılıb".

Türkiyədə ev alan Azərbaycan vətəndaşlarının sayı azalıb

Bu ilin sentyabr ayında xarici

ölkə vətəndaşları Türkiyədən 1299 mənzil alıb. APA xəbər verir ki, bu barədə Türkiyə Statistika Müəssisəsi məlumat yayıb. Rəqəmlərin müqayisəsi göstərir ki, ötən ilin sentyabr ayı ilə müqayisədə ötən ay Türkiyədə ev alan əcnəbilərin sayı 27,23% azalıb.

Məlumata əsasən, Türkiyədə ev alan əcnəbilər arasında İraq, Səudiyyə Ərəbistanı, Rusiya, Küveyt, İngiltərə, Əfqanıstan, Almaniya, İran, Ukrayna və Azərbaycan vətəndaşları üstünlük təşkil edib. Belə ki, İraq vətəndaşları Türkiyədən 230, Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşları 140, Rusiya vətəndaşları 99, Küveyt vətəndaşları 85, İngiltərə vətəndaşları 84, Əfqanıstan vətəndaşları 64, Almaniya vətəndaşları 61, İran 42, Ukrayna 42 mənzil alıb.

Türkiyədə ev alanların siyahısında 14-cü yerdə Azərbaycan qərarlaşıb. Sentyabr ayında həmvətənlərimiz qardaş ölkədən 37 mənzil alıb ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 33,93% azdır. Ümumiyyətlə, bu ilin yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycan vətəndaşları Türkiyədə 465 mənzilə sahiblik hüququ əldə edib. Bu, ötən ilin 9 ayı ilə müqayisədə 103 mənzil və ya 18,13% azdır.

Yağış davam edəcək

Bakı və Abşeron yarımadasında oktyabrın 26-da həzi yerlərdə aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Mülayim şimal-şərq küləyi əsəcək. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən APA-ya verilən məlumata görə, havanın temperaturunun yarımadasda gecə 6-8° isti, gündüz 9-12° isti, Bakıda gecə 6-8° isti, gündüz 9-11° isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 773 mm civə sütunu, nisbi rütubət 85-95% təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza əsasən, oktyabrın 28-dək Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin zəif və mülayim tərəddüdü meteorhəssas insanlar üçün nisbətən əlverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, dağlıq və dağətəyi rayonlarda sulu qar, qar yağacağı ehtimalı var. Gündüz əksər rayonlarda yağmır tədricən kəsiləcək. Ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 4-9° isti, gündüz 9-13° isti, dağlarda gecə 4° şaxtadan 1°-dək isti, gündüz 1-6° isti olacağı gözlənilir.

Bəşarəti

Rauf Arifoğlu və "Yeni Müsavat" qəzetinin kollektivi "APA-Holding" MMC-nin prezidenti Vüsalə Mahirqızına nəvəsinin vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Rauf Arifoğlu və "Yeni Müsavat" qəzetinin kollektivi Azərbaycan Respublikasının Serbiya Respublikasında və Monteneqrodakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Eldar Həsənova atasının vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.



Nəcməddin Sadıqov Avropa orduları komandanlarının konfransında

Almaniya Federativ Respublikasının Vizbaden şəhərində "Varşava sammiti və sonrakı dövr" mövzusunda Avropa orduları komandanlarının konfransını keçirilib.

Müdafiə Nazirliyindən bildirilib ki, Azərbaycanı bu konfransda müdafiə nazirinin birinci müavini - Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Nəcməddin Sadıqov təmsil edir. NATO üzvü və tərəfdaşı olan bir sıra ölkələrin Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəislərinin, eləcə də Alyans hərbi strukturlarının rəhbərlərinin iştirak etdiyi tədbirdə Avropadakı sabitliyə və təhlükəsizliyə olan təhdidlərin aradan qaldırılması üçün Silahlı Qüvvələr arasında hərbi əməkdaşlığın gücləndirilməsi, uyarılıq səviyyəsinin artırılması, informasiya mübadiləsi, təhlükəsizliyin təmin edilməsi üzrə yeni yanaşmalar və digər mövzulara dair məruzələr dinlənilərək müzakirələr aparılıb.

Eldar Mahmudov dindirilməyib?

Bir müddət əvvəl ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin həbsdə olan rəisi Akif Çovdarovun və digərlərinin barəsində olan cinayət işi üzrə şahidlərin siyahısında sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun adı yoxdur.

APA-nın məlumatına görə, bu barədə onun vəkilii Kaman-dar Nəsimov oktyabrın 25-də keçirdiyi mətbuat konfransında bildirib.

Vəkil qeyd edib ki, həmin cinayət işi üzrə aparılan istintaq zamanı Eldar Mahmudov ifadə verməyib. K. Nəsimov məhkəmə tərəfindən A. Çovdarovun ailə üzvlərinin ölkədən çıxışına qadağa qoyulduğunu da bildirib.

56 yaşlı qadın intihar etdi

Bakıda intihar hadisəsi baş verib. APA-nın məlumatına görə, hadisə Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsində qeydə alınıb.

Qəsəbə sakini, 56 yaşlı Sədabə Məhəmməd qızı Həsənova zəhərli maddə içib. Onu qonşuları hüsusuz vəziyyətdə yaşadığı binanın blokunda aşkar ediblər. S. Həsənova dərhal xəstəxanaya çatdırılıbsa da, onu xilas etmək mümkün olmayıb.

Faktla bağlı Sabunçu Rayon Prokurorluğu tərəfindən araşdırma aparılıb.

Manat-dollar "cəbhəsində" son baş və rənələr onu deməyə əsas verir ki, hökumət dolları "barmağına dolayıb". Valyuta bazarında şərtlərin necə olmasından asılı olmayaraq, dolların məzənnəsini istədikləri vaxt endirir, istədikləri vaxt qaldırırlar. Təbii ki, heç bir iqtisadi əsas olmayan bu addımlar da cəmiyyətdə təşviş yaradır, dollarlaşma prosesini daha da sürətləndirir və manata təzyiqləri artırır.

Son olaraq Mərkəzi Bankın oktyabrın 25-i üçün açıqladığı məzənnəyə görə, manatın dollara qarşı rəsmi məzənnəsi 1,6211 səviyyəsində müəyyən olunub. Qeyd edək ki, oktyabrın 24-də USD/AZN rəsmi məzənnəsi 1,6151 manat təşkil edib.

Dolların ötən həftələrdə ucuzlaşmış, yenidən bahalaşmasının səbəblərinə gəlincə, iddia olunur ki, Mərkəzi Bankın Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna külli miqdarda dollar ödəmək məcburiyyətində qalması, xarici valyutaya tələbatı artırır və dollar bahalaşmış.

Bir müddət öncə dolların ucuzlaşmasına gəlincə, bunun səbəbi kimi Dövlət Neft Fondunun Azərbaycan Beynəlxalq Bankında yerləşdirdiyi 1 milyard dollar depozitin dollara tələbatını azalmasına gətirib çıxardığı deyilir. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, hökumət dolların bahalaşmasının qarşısını ala bilmir. Bu istiqamətdə atılan addımlardan biri də Mərkəzi Bankın sədri Elman Rüstəmovun valyutadəyişmə məntəqələrini bərpa etməsidir. Əks halda, fəaliyyəti qadağan edilən "exchange"lər bir günün içində paytaxtda fəaliyyətini bərpa etməzdilər. Güman edilir ki, "exchange"lərin bərpa edilməsi, qara bazarı zəiflətmək və dolların qara bazarda bahalaşmasının qarşısını almaqdır.

Onu da qeyd edək ki, artıq əksər "exchange"lərin fəaliyyəti bərpa olunub. Ötən gün "Yeni Müsavat" qəzetinin müxbiri Nizami rayonunda, Rüstəm Rüstəmov küçəsindəki əvvəllər "exchange"lərin olduğu əraziyə baş çəkib. Məlum olub ki, "exchange"lərin hamısının fəaliyyəti bərpa olunub. Müşahidə apardığımız müddətdə bəzi valyutadəyişmə məntəqələrinə tələbat olduğunun şahidi olduq.

Valyutadəyişmə məntəqələri hələ ki tam leqal fəaliyyətə keçməyib. Belə ki, obyektlərin üzərində "exchange" sözü yazılısa da, məzənnələr qapının üzərindəki tabloda öz əksini tapmır.



Valyutadəyişmə məntəqələri bərpa edilir

Əməkdaşımız paytaxtın mərkəzi küçələrində fəaliyyət göstərən "exchange"lərdən yazır; **ekspert:** "Məntəqələrin bağlanması yanlış qərar idi"



Yalnız içəridən çətinliklə görünən tabloda məzənnələr göstərilir. Əksər valyutadəyişmə məntəqələrində dolların alış və satış qiymətləri eyni idi. "Exchange"lərdə oktyabrın 25-nə görə, dolların alış qiyməti 1.66 AZN, satış qiyməti isə 1.83 AZN təşkil edir.

Avronun alış qiyməti 1.80 AZN, satış qiyməti 1.83 AZN -dir. Bir rus rublunun alış qiyməti 0,26 AZN, satış qiyməti isə 0,65 AZN-dir.

İqtisadçı ekspert Ruslan Atakişiyev məsələyə münasibət bildirərək qeyd etdi ki, hökumətin bu cür addımları manata inamı zəiflədir: "Hökumət 2016-cı ilin əvvəlində manatın üzən məzənnə rejiminə keçdiyini elan etsə də, mütəmadi olaraq manatın kursu tənzimləndi. Bütün bu proseslər, son dövrlər manatın bir qədər bahalaşması da onu göstərir ki, məzənnə tənzimlənilir. Lakin dollarlaşma prosesi sürətləndiyindən manatla möh-

kəmlənmə davamlı xarakter daşımadı. Belə bir vəziyyətdə təbii ki, manata olan təzyiqlər artır. Son dövrlər dolların ucuzlaşması, sonra yenidən bahalaşması bir sıra şayiələrin də ortaya çıxmasına gətirib çıxarır. Ancaq dəqiq səbəbləri araşdırmaq lazımdır. Hesab edirəm ki, bu dəyişkən məzənnə siyasəti sahibkarlığa ciddi ziyan vurur. Əhəlidə çaşqınlıq yaradır".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, bir müddət öncə manatın bahalaşmasının heç bir iqtisadi əsası yox idi: "Nə id-xal-ixrac əməliyyatlarının tərkibinə baxdıqda, nə əhəlinin gəlirlərinin səviyyəsinə baxdıqda, manatın güclənməsi üçün heç bir obyektiv səbəb tapmaq mümkün deyil. Heç manatın güclənməsində hökumətin marağı da yoxdur. Hökumət tez-tez manatın məzənnəsi ilə oynamaqla insanlarda təşviş

yaratmağa çalışır. Vətəndaşlara normal açıqlama verilmədiyini üçün insanlar arasında şayiələr dolaşır. Ya manatın güclənəcəyinə inam yaradırlar, ya da son dövrlərdə ilk dəfə olaraq bu gün ərzində manatı bir qəpiyə yaxın ucuzlaşdırdı. Dövlət qurumları gedən prosesləri vətəndaşlara izah etmə-



"Rövşən Lənkəranski" ilə bağlı şok iddia: "Lotu Quli"ni zəhərlətmək istəyib"

"Lotu Quli"nin 13 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində öldürülməsi planının təfərrüatları

Bu ilin avqustunda İstanbulda güllələnən məşhur azərbaycanlı kriminal avtoritet, "Rövşən Lənkəranski" ləqəbli Rövşən Cənabovun barışmaz düşməni olan "Lotu Quli"ni (Nadir Səlifov) həbsxanada öldürmək üçün killer tutduğu üzə çıxdı.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu plan barədə təkzibolunmaz dəlillər YouTube şəbəkəsində yerləşdirilib. "Rövşən Lənkəranski"nin İlqar adlı killeri ilə bir vaxtlar "Lotu Quli"nin yaxın ətrafına daxil olan nüfuzlu kriminal element Hikmət Muxtarov ("Sabirabadlı Hikmət" kimi tanınan mərhum Hikmət Muxtarovla eyni ad-soyadı daşıyır-red.) arasında telefon danışığının internetdə yerləşdirilmiş audioyazısından məlum olur ki, bu iş üçün tərəflər 500 min dollara anlaşıblar. Hadisələr 2009-cu ildə cərəyan edib. Həmin ərəfədə "Rövşən Lənkəranski" özü Kiyevdə saxlanılmışdı və onun Azərbaycana deportasiyası gözlənilirdi.

Telefon danışığından məlum olur ki, "Lotu Quli"nin o vaxt cəza çəkdiyi 13 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində öldürülməsi planını "Rövşən Lənkəranski"nin klanına daxil olan İlqar adlı şəxs hazırlayıb. O, "Lotu Quli" ilə eyni həbsxanada cəza çəkən Hikmət Muxtarovla hansısa yolla yaxın münasibət qurub. Daha sonra "Lotu Quli"ni həbsxanada öldürmək üçün inanılmış adam tapdığını "Rövşən Lənkəranski"yə çatdırıb. Sonuncu bu təklifə razılıq vermiş və məsələnin həllini İlqara həvalə edib.

Telefon danışığından belə məlum olur ki, Hikmət "Lotu Quli"nin klanına mənsub olsa da ondan narazıdır və avtoritetin aradan götürülməsi üçün ona verilmiş sifarişini yerinə yetirməyə hazırdır. Lakin bu işi yerinə yetirmək üçün 500 min dollar haqq istəyib. Anlaşmaya əsasən əvvəlcə pulun 100 min dollar Hikmətə (o, həbsxanada olduğu üçün ailəsinə) çatdırılmıydı, qalanını isə sifarişini yerinə yetiriləndən sonra almalıydı. Daha sonra şərtlər dəyişib və pulun 300 min dollarını əvvəlcədən vermək məsələsi qoyulub.

"Lotu Quli"nin öldürülməsi məsələsinə tərəflər 2009-cu ilin dekabrında baş tutmuş bir neçə telefon danışığında müzakirə ediblər. Həmin vaxt "Rövşən Lənkəranski"nin adamı Rusiyadan Azərbaycana gəlmişdi və həbsxana ilə münəzəmə əlaqə saxlayıb "Lotu Quli"nin aradan götürülməsi ətrafında müzakirələr aparırdı.

Telefon danışığına əsasən Hikmət Muxtarov 13 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində "avroremont" kamerada tək qalan "Lotu Quli"ni zəhərləyərək öldürməli idi. Bu məqsədlə o, avtoritetlə yaxınlığından istifadə edib onun kamerasına girməli idi. Belə məlum olur ki, sifarişin şərtlərinə əsasən "Rövşən Lənkəranski" Hikməti öz himayəsinə götürəcəkdə və onun həbsxanadan buraxılmasına üçün çalışacaqdı.

Telefon danışığına görə İlqar Hikmət "Rövşən Lənkəranski"nin Azərbaycana ekstradisiyası və onun "oğru" adından məhrum edildiyi barədə "Ded Xasan"ın çıxardığı hökmdən də danışırlar. Habelə telefon söhbətlərindən birində İlqar "Lotu Quli"nin yaxın adamı, "Oleq Bakinski" kimi tanınan Oleq Krapivini Kiyevdə öldürəcəyi barədə danışır. "Sən bu işi burada həll elə, mən də onu Kiyevdə o tərəfə yola salım" deyir.

Belə məlum olur ki, İlqar "Lotu Quli"nin öldürülməsi üçün lazım olan məbləğin 300 min dollarını Hikmətin ailəsinə çatdırıb. Lakin hüquq-mühafizə orqanları bu şübhəli pul transferindən xəbər tutub, evdə axtarış aparılıb. Habelə Hikmətin qaldığı "zon"da "şmon" olub. Bu uğursuzluğa baxmayaraq tərəflər yenə də planı müzakirə ediblər və Hikmət sifarişini yerinə yetirəcəyinə tam arxayın edib. Ancaq ona çatmaq məbləğin 100, yaxud 200 min dollarının "Rövşən Lənkəranski" tərəfindən verilecəyinə tam əmin olmaq istəyib. Ancaq plan baş tutmayıb, çox güman ki, "Lotu Quli"nin həbsxanada ona sui-qəsd hazırlanmasından xəbəri olub və zəhərləmə əməliyyatı alınmayıb.

Telefon söhbətlərindən məlum olur ki, həmin vaxtlar "Lotu Quli" özü də "gec-tez Rövşəninin başını yeyəcəyi" haqda danışırmış...

Qarabağın çörəyini yeyən 28-ci həmsədr gəlir

Zahid Oruc: "Çox mümkündür ki, Minsk Qrupu buraxılsın..."

1992-ci ildən fəaliyyət göstərən ATƏT-in Minsk Qrupunun bugünlərdə rotasiya qaydasında sayca yeni, 28-ci həmsədri böli oldu. "Qarabağın çörəyini yeyənlər" in sırasına beləcə, fransalı 54 yaşlı diplomat Stefan Viskonti də qoşulmağa hazırlaşır.

Yada salaq ki, Minsk Qrupunun 11 üzvü var: Rusiya, Fransa, ABŞ, Belarus, Almaniya, İtaliya, İsveç, Finlandiya, Türkiyə, Azərbaycan və Ermənistan. Novotroz xatırladı ki, Minsk Qrupunun ilk sədri (1992-1994) İtalyan Mario Rafaelini olub. 1994-cü ildə həmsədrlik institutu yaradılıb. Hazırda həmsədrlər Fransadan Pyer Andriyo, Rusiyadan İqor Popov, ABŞ-dan Ceyms Uorlikdir. İndiyədək həmsədr postunda 24 diplomat çalışıb:

İsveç - Yan Eliasson; Finlandiya - Rine Niberq; Rusiya - Vladimir Kazimirov, Valentin Lozinski, Yuri Yukalov, İqor Studennikov, Nikolay Qribov, Yuri Merzlyakov; Fransa - Jak Blo, Jorj Voyje, Jan Jak Qayard, Filip de Sürmen, Anri Jakole, Bernar Fasye, Jak For; ABŞ - Stroub Telbott, Cozef

Pressel, Linn Pasko, Donald Kayzer, Kerri Kavano, Rudolf Perina, Stiven Mənn, Metyu Brayza, Robert Bradtke.

Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korrupsiya məsələləri komitəsinin üzvü Zahid Oruc həmsədrlərin ötən dövrdəki fəaliyyətsizliyini belə şərh etdi: "Pyer Andriyo regiona səfərini digər həmsədrlərlə razılaşdırmasına baxmayaraq, Fransanın Cənubi Qafqazın geopolitikasında baş verən dəyişikliklərə biganə qalmadığı aydın şəkildə özünü büruzə verir. Avropa Birliyində yaşanan sistem daxili böhrana, Britaniyanın qurumu tərksisəsinə rəğmən, Rusiya yaranmış əlverişli beynəlxalq fürsəti öz maraqları baxımından fəal şəkildə dəyərləndirməyə çalışır. Aprel döyüşlə-



rindən sonra Qarabağ münaqişəsinin həllindən tamamilə uzaqlaşdığını gören Qərb dövlətləri müxtəlif təşəbbüslərlə regiona gəlməyə məcburdur, lakin Moskvanın Qafqaza hazırkı təsirinin güclənməsi qarşısında əsaslı tədbirlərə qadir deyil. Düzdür, Oland və Kerri maksim-

al dərəcədə çalışaraq Əliyevlə Sarkisyanı bir masa arxasında əyləşdirə bildilər, lakin Moskvanın buna razılığı sırf sanksiyalar üzündən Qərblə diplomatik danışıqlar müstəvisini qapatmamaq cəhdinə görədi. İndi Fransa Ermənistan-da baş qaldıran anti-Rusiya əh-

val-ruhiyyəsini görür və dərinləşən sosial-iqtisadi böhran fonunda hakimiyyət uğrunda mübarizə apararaq Qərblə münaqişəni çözməyə çalışırlar".

Ancaq deputat hesab edir ki, Avropa Birliyinin siyasəti nə qədər aktivləşsə də Ermənistanın özünü Rusiyadan döndərəcək o qədər də asan deyil: "Üstəlik, son bir ildə Tehran-İrəvan əlaqələri təcridə Bakıya qarşı deyil, həm də Birləşmiş Ştatların əleyhinə yönəlib. Belə qənaətə gəlməyə yetərli əsaslarımız var. Moskvadan üzülüşməyə çalışın, əlverişli qüvvələrin fonunda Birləşmiş Ştatların səfirliyi erməni cəmiyyətinin təmsilçiləri ilə əlaqələrini dərinləşdirməkdir. Hər halda, kəşfiyyat məlumatlarını mediaya çıxan hissələri belə düşünmək üçün tam əminlik yoxdur. Bir çoxları hətta Sarkisyanın son səfərini atlantistlərin tələbinə boyun əy-

mək kimi qiymətləndirir. Belə olan təqdirdə, Fransa onsuz da Ermənistanla zəif olan ticarət maraqlarına görə deyil, sırf Moskvanı Qarabağ prosesində həlledici üstünlüyə yiyələnməyə qoymamaq üçün müxtəlif cəhdlərdə bulunurlar".

Z.Oruc ilin sonunadək prezidentlərin Avropa paytaxtlarından birində görüşünü istisna eləmir: "Lakin nə Fransanın, nə də ABŞ-in regiona baxışı və Cənubi Qafqazın geopolitikasına dair siyasi seçimi hələ müəyyən olunmayıb. Onların formulu ilə münaqişə çözülməz. Daha sadə dilə ifadə etsək, münaqişələrin çözümləri üçün, məsələn, Kırım probleminə Qərbin baxışındakı vahidlik burada yoxdur. Qafqaz Rusiyanın əsas maraqları olaraq qalmaqda davam edir. Ona görə də ATƏT Qarabağ münaqişəsinin çözümləri üçün əlverişli beynəlxalq format olmaqdan çəkinib. Yaxın gələcək tələblərdən əslilə olaraq, çox mümkündür ki, Minsk Qrupu, ümumiyyətlə, buraxılsın. O ki qaldı diplomatların səfər xərclərinə, zənn edirəm bu ödənişlər Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilmir. Lakin on illər ərzində yüzlərlə kiçik rütbəli məmurun Qarabağ məsələsi üzərindən özlərinə karyera qurduqları gerçək bir faktdır və onu dəyişmək hələ ki bizə müyəsər olmayıb".

□ E.PASASOY

Dünyanın iki nəhəngi savaş astanasında: ABŞ-ın sanksiya qərarına Kremldən sərt cavab

Politoloq: "Rusiya rəhbərliyi hazırkı ABŞ administrasiyasının zəif damarını tutub"

ABŞ və Rusiya arasındakı gərginlik artan xətt üzrə davam edir. Hesab olunur ki, bugünlərdə Vaşinqtonun Rusiyaya qarşı yeni sanksiyaları qəbul etməsi münasibətlərin daha da kəskinləşməsinə gətirib çıxaracaq. ABŞ prezidenti Barak Obamanın bəyanatından da görüldüyü kimi, dünyanın iki nəhəng güc mərkəzi arasında "soyuq müharibə" hələ uzun müddət davam edəcək.

Obamanın "Biz Rusiyanın maliyyə, energetika və müdafiə sektoruna qarşı sanksiyaları genişləndirəcəyik. Bu sanksiyalar Rusiyanın siyasi baxımdan təcridini sürətləndirəcək və xüsusilə prezident Putin üçün əhəmiyyətli olan sahələrə təsir edəcək", - bəyanatına isə Rusiyadan cavab gəlib. "Rusiya ABŞ sanksiyalarına qeyri-simmetrik cavab qismində tədbirlər silsiləsi hazırlayıb" - deyir, Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Sergey Ryabkov bildirib. "ABŞ-ın Rusiyaya münasibətdə sanksiya siyasəti artıq uzun müddətdir, davam edir. Biz bu dövrdən müəyyən araşdırma işi aparmaq və məhz qeyri-simmetrik rejimdə tətbiq ediləcək tədbirlər silsiləsi hazırlamaq üçün istifadə etmişik", - Ryabkov Rusiya Federasiya Şurasında çıxışı zamanı söyləyib. Dünyanın iki nəhənginin qarşıdurması, hətta qarşılıqlı şəkildə davam edən nüvə təhdidləri Azərbaycanda da həs-

saslıqla müşahidə olunur.

"ABŞ-Rusiya münasibətləri SSRİ-nin dağılması, "soyuq müharibə"nin bitməsi, Varşava Paktının ləğvi və bütün bunların nəticəsində bipolar dünya düzeninin aradan qalxmasından bəri ən gərgin dövrünü yaşayır". Politoloq Şahin Cəfəri ABŞ-Rusiya gərginliyini "Yeni Müsavat" a şərh edərkən bunları söylədi. Onun fikrincə, hazırda tərəflər arasında əməkdaşlıq minimal səviyyəyə enib: "ABŞ-ın Suriya probleminin həlli üzrə Kremlə dialoqu dayandırmasının əvəzində, Rusiya hərbi sahədə bu ölkə ilə imzaladığı bir sıra razılaşmalardan birtərəfli qaydada çıxıb. Münasibətlərin səviyyəsi, yaranmış qarşılıqlı etimadsızlıq, səslənən bəyanatlar getdikcə "soyuq müharibə" dövrünü daha çox xatırladır. Bunun səbəbi təkəcə Suriya məsələsi deyil. Səbəb Rusiyanın neoimperial iddialarını yenidən ortaya qoyması, bu çərçivədə Gürcüstan və Ukraynadakı işğalçı siyasəti, geosiyasi müstəvidə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı, BRİKS kimi təşkilatlar vasitəsilə bipolar olmasa belə, politentrik düzənin formalaşmasına çalışmaq, eləcə də ordusunu modernizasiya etməklə ABŞ-ın global liderliyinə meydan oxumaq cəhdlərindən qaynaqlanır. ABŞ Ukraynadakı hadisələrdən sonra bu cəhdlərə qarşı hərəkətə keçdi və "soyuq müharibə" dövründəki məşhur "containment" siyasətinə qayıtdı. Bu siyasət Putin Rusiyasının öz hərbi qüdrətini bərpa etməsinin əngəllənməsinə,

onun iqtisadi inkişafına və ekspansiya siyasətinə qarşı yönəlib. Sanksiyalar məhz bu məqsəddə xidmət edir".

Ş.Cəfəri hesab edir ki, sanksiyaların iki istiqamətdə Rusiyaya ciddi təsiri var: "Birincisi, Rusiyaya müasir texnologiyaların transferinə qoyulan qadağa; ikincisi, Rusiyanın Qərbin maliyyə institutlarından ucuz kredit cəlb etməsinin əngəllənməsi. Əgər sanksiyalar yaxın dövrdə ləğv olunmazsa, xüsusən texnoloji embara Rusiyaya orta və uzun vədədə sarsıdıcı zərbə vuracaq. Məsələn, proqnozlara görə, neft sənayesində hasilatın çətin olduğu dərin yataqlarda, dəniz səfəndə hasilat qeyri-mümkün olacaq, bu isə təcridə Rusiyanın neft ixracının azalmasına gətirib çıxaracaq. İqtisadi tənəzzülün ən neqativ nəticələrindən biri isə Rusiyadan "beyin axını"nın güclənməsidir. İstedadlı, yüksək ixtisaslı rusiyalılar daha yaxşı həyat, daha yüksək qazanc dalınca Avropaya və Amerikaya gedirlər. Ölkəni tərksisəsinin əksəriyyəti gənc və orta nəslidir ki, bu da Rusiyada demografik problemin getdikcə kəskinləşməsinə səbəb olacaq. Rusiyanın Ukraynadakı aqressiv addımları mövcudluğu mübahisə mövzusunda çevrilməş NATO-nu dirçəltmək, hərbi xərclərini azaldan avropalılar bundan çəkindirmək və əksinə, avroatlantik təhlükəsizliyə daha çox vəsait ayırmağa sövq etmək baxımından da amerikalılar üçün yaxşı fürsət yaratdı. NATO-nun 2016-cı il Varşava

sammitində Rusiya ilə həmsərhəd Baltik ölkələri və Polşada hərbi kontingentin yerləşdirilməsi barədə qərar Rusiyanın NATO hərbi infrastrukturuna ilə çevrəlməsi strategiyasının tərkib hissəsidir".

Ekspert xatırladı ki, son olaraq Rusiya ilə həmsərhəd Norveç də öz ərazisində ABŞ hərbi kontingentini yerləşdirmək qərarına gəlib: "Rusiyanın Avropaya bütün çıxış istiqamətlərində NATO hərbi infrastrukturunu qurur ki, bu da Rusiyanın Şərqi və mərkəzi Avropada itirdiyi mövqeləri bərpa etməsinin önünə sədd çəkir. Rusiya buna nail olmadan Avrasiyada arzuladığı hökranlığı qura bilməz. ABŞ həm də global raket hücumundan müdafiə sistemi yaratmaq istiqamətində çalışmaları davam etdirir. Bu sistemin Avropa hissəsinin yerüstü elementlərindən biri Rumıniyadakı "Aegis Ashore" artıq fəaliyyətə başlayıb, analoji sistem Polşada da qurulur və 2018-ci ildə hazır olacaq. Yerüstü sistemlər də niz komponenti ilə, yeni gəmilərdə qurulmuş "Aegis"lərlə inteqrasiya olunmuş şəkildə, vahid çətir kimi fəaliyyət göstərəcək. Artıq sistemin müdafiə sistemini yerləşdirilməsi üçün bu ölkə ilə ABŞ arasında razılıq əldə olunub. Qlobal raket hücumundan müdafiə sisteminin yaradılmasında məqsəd ABŞ-a və Avropaya qarşı potensial ballistik raket hücumu təhlükəsini tamamilə neytrallaş-



dırmaqdan ibarətdir. Həmin global sistemi qurulması nəticəsində Rusiyanın, eləcə də Çinin nüvə potensialı öz strateji əhəmiyyətini itirəcək, bu isə ABŞ-ın global miqyasda yeganə super güc kimi qalmaqda davam etməsi mənasına gəlir".

Ş.Cəfəri Rusiyanın Qərb təhlükəsinə qarşı reaksiyasından da bəhs etdi: "NATO-nun öz şərq cənabını gücləndirməsinə və ABŞ-ın Avropada raket hücumundan müdafiə sistemi formalaşdırmasına Moskvanın cavabı ölkənin ən qərb nöqtəsi Kalininqrada nüvə başlıqları daşıya bilən "İsgəndər" operativ-taktiki raket kompleksi yerləşdirilməsidir. İki ölkə arasındakı mümkün hərbi qarşıdurmada hərbi-texnoloji imkanlarına görə ABŞ-ın malik olduğu üstünlük Rusiya siyasi-hərbi rəhbərliyinə də məlumdur. "C-300" və "C-400" zənit-raket sistemləri bu gün həddən artıq işidir, ABŞ-ın əlində həmin kompleksləri sıradan çıxara biləcək "F-22 Raptor" hərbi təyyarələri, "B-2" strateji bombardmançıları və digər vasitələr var. Sadəcə ola-

raq, Rusiya rəhbərliyi hazırkı ABŞ administrasiyasının, necə deyirlər, zəif damarını tutub və Yaxın Şərqi böyük hərbi qüvvə cəmləşdirərək Vaşinqtona təzyiqli göstərir. Bu zəiflik iki məqamdan qaynaqlanır: birincisi, Obamanın səlahiyyət müddəti başa çatır və o, hər hansı tələyüklü qərarlar qəbul etmək istəməyərək Ağ Evdəki son aylarını sakit başa vurmaq fikrindədir. İkincisi, Obamanın Nobel sülh mükafatı laureatı olması onun üçün tormozlayıcı amildir. Obama bu adı sonadək doğrultmaq fikrindədir və BMT Təhlükəsizlik Şurasından kənar, birtərəfli qərarların qəbulundan və ölkəsinin silahı münaqişəyə cəlb etməkdən israrla qaçır. Suriya məsələsində ciddi qərarlar qəbul etmək Hillari Klintonun öhdəsinə düşəcək. İstənilən halda, mən ABŞ və Rusiya arasında bir-bəşə hərbi toqquşma ehtimalının çox zəif olduğunu, böyük nüvə arsenalına malik bu dövlətlərin "qırmızı xətt" keçməyəcəklərini düşünürəm".

□ E.PASASOY

Bakıda aramsız yağan yağış şəhərdə nəqliyyatı tamamilə iflic etdi, paytaxtın qalaqlanmış problemlərinin üzərindəki toz qatını da yuyub apardı. Kanalizasiyalar işləmədi, evləri su basdı, paytaxtda 7-8 saat davam edən tıxaclar yarandı.



Bakı meri Hacıbala Abutalıbovun yarıtmaz fəaliyyəti paytaxt küçələrində balıq təsərrüfatları üçün yaraya biləcək qədər böyük gölməçələr yaratdı. Hətta şəhərdəki gölməçələrdə qayıq sürüb ümumilikdə hökumətin yarıtmaz fəaliyyətini ortaya qoyan paytaxt sakinləri də oldu. Yağışdan 1 həftə ötməsinə baxmayaraq, bu gün də bəzi ərazilərdə gölməçələr qalmaqdadır. Sinoptiklər oktyabrın son bir həftəsinin, noyabr ayının isə yarıdan çoxunun yağışlı keçəcəyini proqnozlaşdırırlar. Bu isə o deməkdir ki, Bakı ən azı növbəti ayda da İtaliyanın Venesiya şəhərinə "dönəcək". Maraqlıdır

ki, hakimiyyət dairələri Bakını yağışa təslim edən Hacıbala Abutalıbovla vidalaşmağa tələsmirlər.

Yaranmış durumu şərh edən politoloq Natiq Miri deyir ki, Bakı meri kürsüsü hakimiyyət üçün strateji bir postdur: "Bakı hakimiyyət üçün siyasi, strateji önəm daşıyan şəhərdir. Şəhərin merinin bilavasitə hakimiyyətin yuxarı eşelonundakıların siyasi iradəsi ilə təyinatını labüd edir. Yəni xalqın səsini toplayıb mer seçilmiş şəxs "yuxarıdan" gələn sifarişləri yerinə yetirməyə bilər. Odur ki, Bakıda mer təyin olunur, seçilmir".

Bununla belə, N.Miri deyir

Bakını yağışda batıran meri nə vaxt dəyişə biləcəyik?

Natiq Miri: "Hacıbala Abutalıbov Bakı sakinlərindən səs almayıb deyə..."

ki, merin seçki yolu ilə müəyyən olunması da vəziyyəti dəyişməyə bilər: "Mütləq mənada ümumilikdə seçki sistemində demokratik yeniliklər olunmalıdır. Seçkilər azad, demokratik keçirilməlidir ki, xalqın istədiyi şəxs şəhər merliyinə seçilsin. Seçilən şəxsin təşəbbüsləri nazirlər, hakimiyyət nümayəndələri tərəfindən süngü-bıçaqla qarşılananda, mer bu gün olduğu kimi geri çəkilməsin. Arxasında onu seçən 3-4 milyonluq seçicinin dəstəyini hiss etsin. Seçki yolu ilə mer kreslosuna əyləşən şəxs bu gün olduğu kimi paytaxt sakinləri yollarda qalanda əlbəttə ki, kabinetində oturmayacaq. O, vəziyyəti dəyişmək üçün əlindən gələni edəcək. Küçəyə çıxacaq, ona postunun verdiyi səlahiyyətlərdən istifadə edib vəziyyəti yaxşılaşdırmağa çalışacaq, təşəbbüskar olacaq. Hacıbala Abutalıbov Bakı sakinlərindən səs almayıb və seçkidə həmin sakinlərin hər birinin və rəcəyi səsədən asılı deyil. Odur ki, hündürmərtəbəli binaların tikintisinə icazə verib başını girməklə, yol təmir xərclərini özünün istədiyi kimi sağa-sola ötürməklə mer postunda günlərini keçirir".

N.Miri dedi ki, Bakıda kanalizasiya sisteminin yenilənməsi üçün dövlət büdcəsindən 100 milyonlarla manat pul xərclənib və bu qədər büdcə vəsaitinin qarşısında Bakının 1 yağışa təslim olması ciddi araşdırmalar üçün zəmin yaradıb: "Kanalizasiya xətlərinin yenilənməsi üçün 100 milyon manat pulu kimlərin necə xərclədiyini hüquq-mühafizə orqanları mütləq şəkildə araşdırmalıdır. "Kanalizasiya xətləri niyə bu vəziyyətdədir" sualına cavab verilməlidir. Hacıbala Abutalıbovdan, bu sahəyə cavabdeh olan digər məmurlardan hesab sorulmalıdır. 100 milyonluq kanalizasiya Bakını suda batırmalı deyil".

Qeyd edək ki, 2008-ci ildə rəsmi Bakı Avropa Şurasına üzv olan digər ölkələr kimi merin seçki yolu ilə müəyyənəlməsi öhdəliyinə imza atıb. Bu gün Azərbaycanın baş kəndi Avropa Şurasına üzv olan dövlətlərin paytaxtları sırasında yeganə paytaxtdır ki, mer seçkisi keçirilmir, idarəçilik seçki ilə for-

malaşdır. Azərbaycan Avropa Şurası qarşısında bununla bağlı öhdəlik götürsə də, indiyədək icra etməyib. Avropa Şurasının Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresi dafələrlə məsələni müzakirə edib, Azərbaycan hökumətinə Bakıda böyük şəhər bələdiyyəsinin yaradılması və mer seçkisinin keçirilməsi tövsiyə olunub. Amma hökumət bu tövsiyələrə müsbət yanaşmayıb. Bu gün digər Qafqaz paytaxtlarında, hətta İranda belə mer seçki ilə müəyyən edilir. Odur ki, sadalanan dövlətlərin paytaxtları yağışda Bakı kimi bəbərkə duruma düşür. 4-5 milyonluq Bakıda merin məhz təyinin edilməsi son nəticədə belə mənzərə üzə çıxarır...

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

"World Giving Index" reytingi-xeyriyyə işlərində 122-ci yeri

Azərbaycanda xeyriyyə fəaliyyətlərinin zəif olması barədə qeydlər

Dünya ölkələrində insanların sədəqə və ianəvermə reytingi açıqlanıb. "World Giving Index 2016" beynəlxalq reytinginə görə, dünyada ən çox ianə verən xalq nə qədər təəccüblü olsa da, Myanmar əhalisi olub. Siyahıda sonrakı yerləri dünyanın rifah ölkələri (ABŞ, Yeni Zelandiya və digərləri) tutub.

Maraqlıdır ki, Azərbaycan siyahıda 122-ci yerdədir. Ermənistan (138-ci yer) öndə olsa da, 112-ci yerdə olan Gürcüstandan geri qalır. Rusiya isə 129-cu yerdədir.

Maraqlıdır ki, rusların "səxavət göstəricisi" 2015-ci ildə bir il əvvəlkinə nisbətən 9 faiz artıb. Rusiyalı ekspertlərə görə, bu artımın əsas səbəbi 2015-ci ildə sorğunun keçirildiyi zamanın Ramazan ayına təsadüf etməsi olub. Ramazan ayında rusiyalı müsəlmanlar daha çox yardım ediblər və bu da reytingdə müsbət nəticə göstərib.

Ümumiyyətlə, xeyriyyə,

ianə və yardımlaşma mövzusu Azərbaycanda ənənəvi problemli mövzu hesab olunur. Məsələ ondadır ki, Azərbaycanda xeyriyyəçilik ənənəsi çox zəifdir. Daha doğrusu, mövcud olan xeyriyyə fəaliyyətləri əsasən gənclərin keçirdiyi kampaniyalar olur ki, bu da yeni təcrübədir. Çünki uzun illər müsəlman azərbaycanlılar üçün ianə (və ya yardım) nəzir və ya ehsan şəklinə olub. Sovet illərində isə formal yardım aksiyalarını çıxmaq şərti ilə insanların hansısa xeyriyyə fəaliyyətləri olmayıb. Sadəcə insanların isə daha çox ehsan məclisi

si təşkil etmək və ya pirlər, ocağa nəzir verməklə bir növ ianə veriblər.

Qeyd edək ki, müsəlman mədəniyyətində xeyriyyə işləri dini vəzifə olaraq qəbul olunub. Dini vəqflər, xeyriyyə qurumları əsasən dini vergilər xums və zəkat, o cümlədən sədəqə şəklində toplanıb. İlk iki vergi, yəni xums və zəkat dini vergidir, bu vergiləri müsəlmanlar ilin müəyyən günlərində (*hər insan üçün ayrıca gün ola bilər*) toplanır və daha sonra toplanmış vəsaitlər xeyir işlərə sərf olunub. Ehtiyacı insanlara paylanıb, o cümlədən təhsil, səhiyyə (*xəstəxana saxlanması kimi - K.R.*) və bu kimi fəaliyyətlərə sərf olunub. Bundan başqa, məscidlərin, ziyarətgahların, dini qurumların nəz-

THE WORLD GIVING INDEX, WITH SCORE AND PARTICIPATION IN GIVING BEHAVIOURS	CAF World Giving Index ranking	CAF World Giving Index score (%)	Helping a stranger score (%)	Donating money score (%)	Volunteering time score (%)
Myanmar	1	66	55	92	50
USA	2	62	76	63	44
New Zealand	3	61	65	73	45
Canada	4	60	69	67	44
Australia	5	59	66	72	40
UK	6	59	66	72	40
Netherlands	7	56	59	73	36
Sri Lanka	8	56	60	59	48

dində vəqflər fəaliyyət göstərib. Müsəlman dünyasında xəstəxanalar, yetim və qocalar evləri bu cür vəqflər tərəfindən himayə olunub.

Sovetlərdən sonra bu ənənə digər dini fəaliyyətlər kimi qadağan olundu və təcridən unuduldu. Yalnız əhali arasında pirlərə, ocaqlara, seyidlərə nəzir vermək, ehsan süfrələri açmaq kimi xırda yardımlaşma ənənələri qaldı. Əslində insanların pirlərə və ya məscidlərdəki nəzir qutularına pul atmasının əsas səbəbi o pulların Allah yolunda xeyir işlər üçün sərf olunmasıdır. Çünki uzun müddət bir xeyriyyə institutu

olmadığı üçün insanlar yardım üçün pulları məhz bu cür "müqəddəs məkanlara" əmanət edirdilər.

Çox təəssüf ki, müstəqillikdən sonra bu sahədə azadlıq verilsə də, Azərbaycanda müsəlman mədəniyyətinin əsas atributlarından olan vəqf ənənəsini bərpa etmək mümkün olmadı. Az qala bütün məscidlərdə nəzir qutuları olsa da, bu qutulardan hansısa xeyriyyə işlərinə xərcləmə haqda ictimaiyyətə heç nə məlum olmadı. Bu səbəbdən də əsasən dindar əhali arasında bu cür nəzir qutularına inam yoxdur. Daha çox məscidlərdə toplanan pullar icma-

nın üzvləri arasında yardıma ehtiyacı olanlar arasında və ya məscidin ehtiyacları üçün xərclənir. Böyük və şəffaf fəaliyyət göstərən hansısa dini yardım qurumu, vəqflər formalaşmadı. Bəlkə də bu səbəbdən də insanlar daha çox fərdi şəkildə yardımlaşma, bildiyi, tanıdığı insanlar və ya işlərə gizli şəkildə yardım etməyə çalışırlar. Digər tərəfdən, İslam dinində yardımın gizli olması göstərişi olduğu üçün çox insanlar bu işləri gizli edirlər.

Rəsmi və qeyri-rəsmi dini qurumların isə genişmiqyaslı fəaliyyət göstərən vəqfləri mövcud olmadı. Burda azad iqtisadi münasibətlərin formalaşmaması, şəffaf vəqf fəaliyyətlərinin qısqanclıq doğuracağı qorxusu ilə yanaşı, ənənənin itməsi də sözünü deyir. Müsəlman ölkəsi olan Azərbaycanda bir vəqf xəstəxanası və ya qocalar evinin olmaması ürekağrıdır faktıdır.

Digər tərəfdən, ötən əsrin əvvəllərində Bakıda neft bumu ilə ortaya çıxan varlıqların formalaşdığı xeyriyyə ənənələri də təəssüf ki, müstəqillikdən sonra ortaya çıxmıdı. Leqal iş adamlarının sayının azlığı, bir çoxu da xeyriyyə işlərini daha çox yaxın ətrafında etdiyi üçün cəmiyyətdə bu işlər geniş miqyasda ənənəyə çevrilmədi. Yalnız son illərdə gənclər arasında xəstələrin müalicəsi və ya hansısa təhsil və ya uşaq evlərinə yardım məqsədilə kampaniyalar keçirilir ki, bu adından göründüyü kimi, kampaniyadır, sistemli bir fəaliyyət deyil...

□ **KƏNAN**

Azərbaycanda xarici investisiyaların cəlb olunması üçün regionlarda idarəetmədə sahəsində ciddi islahatların aparılacağı ilə bağlı xəbərlər yayılıb. Rayonları özündə birləşdirən vilayətlərin yaradılacağı deyilir. İslahatlara səbəb kimi də ölkə prezidentinin icra başçılarının investorları cəlb etməklə bağlı tapşırığının icrasında hələ ki irəliləyiş olmamasıdır. Məlumatla görə, hazırkı bürokratik sistem, rayon icra başçılarının korporativ maraqları, ən başlıcası isə iri biznes qruplarının maraqlarını qoruması əlverişli biznes mühitinin formalaşmasını əngəlləyir. Bunun üçün regional idarəetmə qaydaları dəyişməli, bürokratik maneələr aradan qaldırılmalıdır (istiqlal.az). Ən mühümü isə icra strukturları oliqarxiyanın nəzarətindən çıxarılmalı, birbaşa siyasi hakimiyyətin idarəçiliyinə verilməlidir. Bunun üçün isə indiki ərazi vahidlərinin dəyişdirilməsi, vilayətlərin yaradılması nəzərdə tutulur.

Bildirilir ki, ölkədə 13 vilayətin yaradılması nəzərdə tutulur. Mərkəzi Sumqayıt, Quba, Şamaxı, Şirvan, Lənkəran, Beyləqan, Bərdə, Göyçay, Qəbələ, Yevlax, Gəncə, Şəki, Şəmkir olmaqla, 13 vilayət yaradılacaq. Beləliklə, ölkədə Bakı və Naxçıvan MR də daxil olmaqla, 15 regional ərazi vahidi olacaq.

"Vilayətlərin yaradılmasında bir məqsəd də mərkəzi hakimiyyətin yükünü azaltmaq və regional idarəediciyə funksiyalarını artırmaq, dövlət xərclərini optimallaşdırmaqdır. Hesablamalara görə, bir rayon icra hakimiyyətinin saxlanılması xərcləri normalda bir vilayət rəhbərliyinin saxlanması üçün tam yetərlidir. İkincisi, nazirliklərin yerli şöbələrinin də birləşdirilməsi nəzərdə tutulur ki, bu da büdcə xərclərinə əhəmiyyətli dərəcədə qənaət imkanları yaradır. Nəhayət, vilayətlərin idarəetmə xərcləri mərkəzi büdcə hesabına deyil, yerli resurslar hesabına qarşılanaq"-deyə mənə bildirib.

Ekspertlər gözlənilən dəyişikliklərin həm müsbət, həm də mənfi nəticələrinin ola biləcəyini vurğulayırlar. Bu yolla büdcə xərclərinin azalacağı bildirilir. Amma eyni zamanda işsizlik probleminin daha da artacağı qeyd olunur.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov çoxdan belə müzakirələrin getdiyini söylədi: "Hakimiyyət dairələrində də bu cür söhbətlər gedir. Azərbaycanda bu idarəetmə sahəsində çox ciddi qüsurlar var. Kiçik əhalisi olan yerlər var ki, rayon statusu qazanıblar. Məsələn, 10-15 min əhali yaşayır, amma rayon statusu alıb. Bu yerlərə də büdcə vəsaitləri xərclənir. Büdcə vəsaitlərinə qənaət etmək, idarəetməni təkmilləşdirmək üçün bu islahatlara ehtiyac ola bilər. Məsələn, Azərbaycanın 9 iqtisadi zonasını elan etdilər və buna da uyğun olaraq, "Regionların iqtisadi-inkişaf proqramı" qəbul edildi. Bütün bunlar idarəetmə strukturunun dəyişdirilməsi prosesidir. Bunlar mütəmadi olaraq Azərbaycanda həyata keçirilir. Bu baxımdan, belə təkliflərin olması istisna deyil. Bunun nə qədər real olub-olmaması dövlət başçısının səlahiyyətində olan məsələdir. Son sözü o deyəcək. Ola bilər ki, idarəetmə strukturunu təkmilləşdirmək üçün belə ad-

Rayonlar 13 vilayətdə birləşir-deputatlar danışıq



Vahid Əhmədov: "10-15 min əhali yaşayır, amma rayon statusu alıb"

məsi prosesidir. Bunlar mütəmadi olaraq Azərbaycanda həyata keçirilir. Bu baxımdan, belə təkliflərin olması istisna deyil. Bunun nə qədər real olub-olmaması dövlət başçısının səlahiyyətində olan məsələdir. Son sözü o deyəcək. Ola bilər ki, idarəetmə strukturunu təkmilləşdirmək üçün belə ad-



Fərac Quliyev: "Bir çox nazirliklərin birləşdirilməsi, yaxud ləğv olunması qaçılmazdır"

dım atılsın, struktur dəyişikliyi aparılsın. Dövlət büdcəsinə qənaət üçün də müəyyən ixtisarlara baş verə bilər. İdarəetməni daha çevik şəkildə aparmaq üçün bu cür də addımlar atıla bilər. Elə yerlər var ki, rayon kimi fəaliyyət göstərməsinə ehtiyac yoxdur. İqtisadi vəziyyəti tələb edir ki, digər ra-

yonla birləşsin. Bütün bunların faydalılıq əmsali yoxlanılmalıdır. Bu proseslər birdən-birə aparılmır. Elə bir dəyişiklik olmalıdır ki, insanların həyat tərzinə, yaşayışlarına müsbət təsir göstərsin. Daha çevik idarəetmə mexanizmi olmalıdır ki, orada problem yaranmasın. Dəyişikliyin inanmıram ki, mənfi tərəfi olsun. Amma struktur dəyişikliyi olanda, əlbəttə, müəyyən ixtisarlara olur. Ciddi problemlərin olacağına inanmıram".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərac Quliyev bu cür dəyişikliklərin səmərə verdiyini qeyd etdi: "Biz daim demişik ki, paralel qurumlar aradan qaldırılmalıdır. Bələdiyyələrin statuslarının yerli icra nümayəndəliklərinin hesabına artırılmasının tərəfdarı idik. Tədricən icra hakimiyyətlərinin tamamilə ləğv olunması üçün parlamentdə dəfələrlə çıxışlarım olub. Bu baş verərsə, paralel aradan qalxar, idarəetmədə əhalinin daha çox hissəsi iştirak edər. Bu həm də onlara hüquq ver-

məkdən başqa, məsuliyyət də verir. Seçkilər orqanlar məsuliyyəti üzərlərinə götürür, dötasiyalar verilmir, yerli vəsait hesabına idarəetmə olur. Nəticədə məsuliyyət artır, çünki təyinat olur. İndiki halda müəyyən inzibati dəyişikliklər etmək, bir neçə rayonun birləşdirilməsi, mənə, doğru olar. Şişirdilmiş qurum indiyə qədər var idi. Hətta mən Nazirlər Kabinetinin də paralel yaratdığı düşüncəsindəyəm. Prezident Administrasiyası mövcuddur və onsuz da müəyyən istiqamətləri idarə edirlər. Vilayətlər yaradılsa, işsiz qalan insanları müəyyən sahələrdə işlə təmin etmək mümkündür. İş yerləri adı altında bu qədər şişirdilmiş aparatlara, mənə, ehtiyac yoxdur. Bir çox nazirliklərin də birləşdirilməsi, yaxud ləğv olunması qaçılmazdır. İndiki halda qeyri-neft sektorunun inkişafına bu qədər diqqət ayrılırsa, düşünürəm ki, dəyişiklik nəticəsində işsiz qalanları bu və ya digər sahələrə yönəltmək mümkündür".

□ Cavanshir ABBASLI

"Klinton haqqında" ermənipərəst", "Azərbaycan düşməni" təbliğatı yanlışdır"

ABŞ-da 8 noyabrda keçiriləcək prezident seçkilərinə qalan vaxt azaldıqca demokratların namizədi Hillari Klintonun qələbə çalacağı ehtimalı ciddiləşir. Klintonun prezident olma ehtimalının artması fonunda isə Rusiya mediasında və Azərbaycanın bəzi KİV-lərində, əhali arasında belə bir təbliğat aparılır ki, Klinton müsəlmanlara, Azərbaycana düşmən kimi yanaşır, Klinton ermənipərəstdir.

Lakin politoloq Qabil Hüseynli bu cür iddiaları uydurma hesab edir: "O, seçkilərin favoriti. Ölkə prezidenti Barak Obama da onu dəstəkləyir, seçki kampaniyasında iştirak edir. Klintonun müsəlmanları sevməməsi, onun prezident olmasının Türkiyə və Azərbaycan üçün qətiyyətlə sərfəli olmayacağı, Azərbaycana mənfi münasibət bəsləməsi barədə deyilənlər başdan, ayağa uydurmadır. Əvvəla, ABŞ-da prezident ölkənin bütün xarici siyasət xəttini, bütün qəbul etdiyi qərarları təkbəşinə həyata keçirmir. ABŞ-ın siyasətinin müəyyən edilməsində Senat yaxından iş-

Qabil Hüseynli: "Rusiyanın arxasınca sürünən ölkələr Klinton üçün hədəf olacaq"

tirak edir, Dövlət Departamenti, dərindən deyilən və daha çox Mərkəzi Keşfiyyat İdarəsinin və Pentaqonun simasında özünü büruzə verən güc mərkəzləri var və onlar ümumi Amerika siyasətinin formalaşmasında yaxından iştirak edirlər. Əgər Hillari Klintonun həyat yoldaşı Bill Klintonun prezidentliyi dövründə müsəlmanofobiya özünü büruzə verməyib və demokratlar dünyada demokratiyanın yayılması, insan haqlarına riayət edilməsi məsələsində daha fəal mövqe tutublarsa, Hillari Klintonun prezidentliyi dövründə də belə olacağını proqnozlaşdırmaq mümkündür. Dövlət katibi olduğu müddətdə də xanım Klinton kifayət qədər bir məsələdə başmaz mövqe nümayiş etdirirdi, o da Rusiya məsələsi idi. Bu

gün Klintonla bağlı mənfi istiqamətli söz-söhbətlərin çoxu Rusiya təbliğatı tərəfindən düşünülmüş müxtəlif postsovet respublikalarına göndərilib. Rusiya Klintonun simasında özünün bir nömrəli düşməni görür".

Politoloqa görə, Donald Trampın təbliği ilə bağlı atılan addımlar, Klintonun seçki kampaniyasına kiber hücumlar, Klintonu gözədən salan digər variantlara əl atılması və digər addımlar onu göstərir ki, Rusiya Obama dövründə başladılan və Ukraynaya hücumdan sonra aktiv forma alan anti-Rusiya siyasətini Klinton daha güclü bir formada davam etdirəcəyini bilir: "Hətta belə söyləyirlər ki, Klintonun dövlət katibi vəzifəsindən istefa vermasının əsas səbəblərindən biri onun Barak Obamanı Rusi-

yaya qarşı daha aktiv mövqe tutmağa çağırması və bu məsələdə onların arasında yaranan fikir ayrılığı ilə bağlı idi. Ona görə də Rusiya Klintonun prezident seçilməsindən son dərəcə ehtiyatlanır. Tramp kimi siyasətdə diletant olan bir şəxsin seçilməsini isə Rusiya çox istəyir. Azərbaycan əhalisinin çox təəssüflər olsun ki, siyasi mədəniyyət və siyasi müdriklik səviyyəsi ABŞ-da gedən seçki proseslərini dəqiq təhlil etməyə və uyğun nəticələr çıxarmağa imkan vermir. Məsələn, qəzet oxumayan, sosial şəbəkələrlə əlaqəsi olmayan insanların real həqiqətin harada olduğunu tapa biləcəyini düşünmək sadələşməyə bənzərdir. Ona görə də, mənə, bu məsələdə kütləvi informasiya vasitələri fəal mövqe tutmalı və Azərbay-



canın maraqlarının harada olduğunu və kimin Azərbaycan üçün daha sərfəli ola biləcəyini Azərbaycan əhalisinə çatdırmaq gərəkdir. Trampın seçilmək şansı yoxdur və Klinton seçiləcək. Bu vəziyyəti görə-görə xanım Klintonun eleyhinə təbliğat aparmaq nə dərəcədə məqsədəuyğundur? Klinton haqqında "müsəlman düşməni", "Azərbaycan düşməni" təbliğatını aparmaq ölkənin maraqlarına uyğun deyil. Bəxtiyar Hacıyev kimi bir tələbəni, gənc aktivini əgər Hillari Klinton dövlət katibi kimi Azərbaycana gələrkən onun seçki kampaniyasında iştirak etdiyinə görə ayrıca qəbul edib problemləri ilə maraqlanırsa, bu, Azərbaycan xalqına olan diqqətin bir ifadəsi deyilmi?"

Q.Hüseynli dedi ki, Hillari Klintonun ermənipərəstliyi barədə deyilənlər də əsassızdır: "Rusiyanın quyuğunda sürünən hansı ölkə varsa, o ölkə Klinton üçün hədəf mövqeyində qavranılacaq. Ermənistanın isə Rusiyanın quyuğunda sür-

ründüyü, Rusiyanın forpostu olduğu hər kəsə aydındır. Rusiyanın qulbəçəsi olan Ermənistanın Klinton tərəfindən müdafiə ediləcəyini əsla təsəvvür etmirəm. Klintonun seçildikdən sonra əsas missiyası Rusiyanın indiki dünya hadisələrinə kobud müdaxiləsini neytrallaşdırmaq, onu öz qabığına oturtmaq və dünya proseslərində araqarırdıran rolunu oynamaqdan məhrum etməkdən ibarət olacaq. Rusiyanın iqtisadi cəhətdən taqətdən salınması Rusiyanın siyasi elitasında dəyişikliklər edilməsi, Rusiyanın Ukraynadən, Gürcüstandən, Suriyadan çıxarılması, Avropaya müdaxiləsinin qarşısının alınmasına cəhdlər ediləcək. Bu kontekstdə də zərbənin bir ucu Rusiyanın quyuğunda sürünən Ermənistan kimi ölkələrə dəyəcək. Odur ki, Klintonun prezident seçilməsindən qorxuya düşməməli, əksinə, Klintonun prezidentliyinin Azərbaycanın maraqlarına uyğun olduğuna inanmalıyıq".

□ Etibar SEYİDAĞA

Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudov hazırda Bakının Nardaran qəsəbəsindəki bağ evində yaşayır. Modern.az saytının etibarlı mənbəyə istinadən yaydığı xəbərə görə "vurulmuş" MTN şefi Nardarandakı bağ evində ailəsi ilə birlikdədir. Saytın yazdığına görə, Eldar Mahmudovun Nardarandakı villasını xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları ciddi nəzarət altında saxlayırlar. Belə ki, keçmiş MTN generalının qaldığı villanın ətrafı, girişi-çıxışı Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin (DTX) əməkdaşları tərəfindən 24 saat ərzində tam nəzarət altına alınıb. Eldar Mahmudovun yaşadığı evə girib-çıkması, hər bir hərəkəti ciddi şəkildə izlənir. Keçmiş nazirin bəzi günlərdə nəzarət altında şəhərə çıxdığı və bəzi şəxslərlə görüşdüüyü də bildirilir.

Eldar Mahmudovun nəzarət altında olan qəsəbədəki imarətini yaşayış yeri kimi seçməsi də bu baxımdan maraqlıdır. Onun Badamdarda, respublikanın bir çox səfəli yerlərində belə imarətlərinin olması haqda xəbərlər var. Bu halda E.Mahmudov niyə məhz nəzarət altında olan Nardaran qəsəbəsini özünə yaşayış yeri seçib?

Yada saraq ki, Eldar Mahmudovun rəhbərlik etdiyi quldur dəstəsinin əlində ölkənin tanınmış şəxsləri barədə şantaj xarakterli videomateriallar olması haqda MTN-in keçmiş zabiti Ərəstun Oruculu açılma vermişdi. Konkret olaraq sabiq nazirin əlində 2800 seks videonun olmasını açıqlayan Ə.Oruculu demişdi ki, Eldar



Akif Çovdarov müalicə tələbi ilə aclığa başladı-həyatı təhlükədə General həbsdən məktub yazdı

Ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarov aclıq aksiyasına başlayıb.

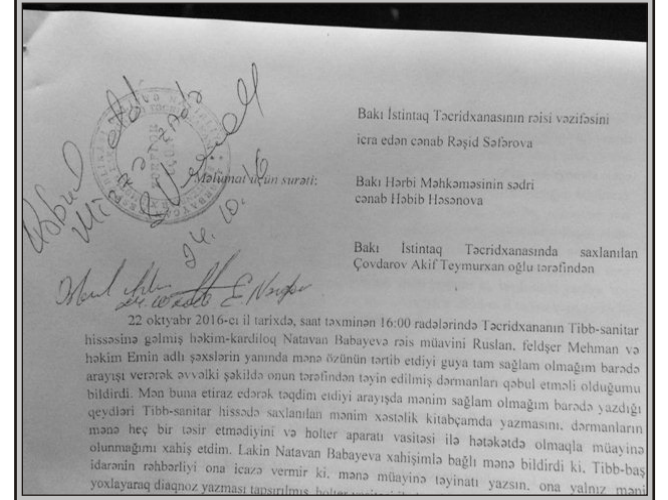
Bunu musavat.com-a açıqlamasında A.Çovdarovun vəkili Kamandar Nəsimov deyib. Vəkil bildirib ki, buna səbəb A.Çovdarovun səhhətində yaranan problemlərin müalicəsinə yaradılan süni problemlərdir.

K.Nəsimov deyib ki, oktyabrın 24-də 1 sayılı Bakı İstintaq Təcridxanasında saxlanılan generala görüşüblər və bu görüş Akif Çovdarovun istəyi ilə bağlı olub: "Bizə zəng elədi ki, təcili görüşə gedək. Bizimlə danışanda bildirdi ki, şənbə və bazar günləri səhhəti ağırlaşdı. Dərman və müayinə tələb edilsə də, təmin etməyiblər. Akif Çovdarov deyib ki, icazə verin, vəkilimə və ailəmə zəng edim. Ancaq deyiblər ki, sənin zəng günün birinci gündür. Biz də birinci gün görüşə getdik. Müalicəsinə şərait yaradılmamasından narazıdır. Dedi ki, passiv hərəkətlərlə onun ölüminə nail olmaq istəyirlər".

Akif Çovdarov aclıq aksiyasına başlaması ilə bağlı məktubunu vəkillərinə təqdim edib. Saxlanıldığı gündən bu vaxta qədər bir dəfə də olsun, təmiz havaya çıxarılmadığını qeyd edən Akif Çovdarov səhhətində olan problemlərin müayinəsinə heç bir köməklik edilmədiyini yazıb. O qeyd edib ki, bunlara etiraz olaraq, həyatının təhlükədə olduğunu düşünərək, aclıq aksiyasına başlayıb.

"Aclığı 25 oktyabr, səhər saat 09:00-dan elan edirəm" - deyərək, məktubun sonunda qeyd edilir və həbsdəki generalın imzası ilə təsdiq olunur.

□ İlkin MURADOV



birləri həyata keçirilib. Miqyasına görə Nardaranda baş verən əməliyyatı kölgədə qoyan hər iki digər əməliyyatdan sonra rayonlar maksimum 15 gün xüsusi nəzarət altında saxlanılıblar. Burada isə söhbət balaca bir qəsəbədən gedir və maraqlıdır ki, bu qəsəbədə xüsusi əməliyyat tədbiri də məhz Eldar Mahmudov "vurulandan" sonraya təsadüf edib.

Xatırladaq ki, ötən il oktyabrın 17-də prezident İlham Əliyev Eldar Mahmudovun milli təhlükəsizlik naziri vəzifəsindən azad edilməsi haqda sərəncam imzalamışdı.

Həmin sərəncamdan sonra keçirilən əməliyyat nəticəsində MTN-də fəaliyyət göstərən quldur dəstəsi sax-

lanıldı. Dəstə üzvlərindən bəzilərinin cinayət əməlləri üzrə aparılan istintaq işi yekunlaşdırıldıqdan artıq məhkəmə qarşısına çıxarılanlar da var. Məsələn, Sabuncu Rayon Məhkəməsinə MTN-in başkəsen generallarından biri, Eldar Mahmudovun "vuran əli" Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarov və işçiləri - Səlim Məmmədov, Akif Əliyev, Orxan Osmanovun cinayət işi araşdırılır. Hazırda Eldar Mahmudovun quldur dəstəsindən olan 18 nəfər keçmiş MTN-çi həbsdə saxlanılır (1 nəfər isə özünü təcridxanada asaraq intihar edib). Daha 1 nəfər axtarıqda, 1 şəxs isə ev dustaqlığındadır.

□ E.HÜSEYNOV

Eldar Mahmudov Nardarandakı imarətinə "sürgün" edilib

Sabiq nazirin xüsusi nəzarət altında saxlanan qəsəbəyə sığın(dırıl)masının pərdəarxası

Bir müddət əvvəl "Yeni Məsavat" etibarlı mənbəyə istinadən E.Mahmudovun oğlu Anar Mahmudovun Nardaran qəsəbəsində polis əməkdaşları tərəfindən saxlandığı haqda xəbər yaymışdı. Qəzetin 7 sentyabr 2016-cı il tarixli sayında "Eldar Mahmudovun oğlu Nardaranda saxlandı" http://musavat.com/news/olke/eldar-mahmudovun-oglu-nardaran-da-saxlanildi_376041.html



Eldar Mahmudovun Badamdardakı villası

http://musavat.com/news/olke/eldar-mahmudovun-oglu-nardaran-da-saxlanildi_376041.html sərlövəhəli yazıda Eldar Mahmudovun oğlu, Beynəlxalq Bankın həbs edilən rəhbəri Cahangir Hacıyevin kürəkəni Anar Mahmudovun Nardaran qəsəbəsində keçirilən polis reydi zamanı saxlanılmasından söhbət açılırdı. Bildirilirdi ki, Anar Mahmudov narazı halda reyddə iştirak edən polislərə irad tutub, kimliyini, kimin oğlu olmasını deməklə özünün sıradan biri olmadığına işarə vurub. Xeyli sayda bahalı maşına sahib olan, maşınlarının nömrə nişanları 009-la bitən A.Mahmudov polislərin onu tanımmasına etiraz etmişdi.

Eldar Mahmudovun Nardarandakı imarətində yaşaması haqda yayılan son məlumat oğlunun həmin qəsəbəsində ərazisində saxlanması haqda xəbərlə üst-üstə düşməklə, "vurulandan" sonra sabiq nazirin bu qəsəbəyə sığındığını söyləməyə əsas verir. Həmin imarəti Eldar Mahmudov milli təhlükəsizlik naziri təyin olunduğu ilk illərdə tikdirib. Nazir təyin olunana qədər də onun Nardaranda bağ evi olub. Amma nazir təyin edildəndən sonra həmin bağ evində əsaslı yenidənqurma, təmir-tikinti işləri həyata keçirilib, imarət şəklinə salınıb. Həmin imarət Eldar Mahmu-

dov nazir olduğu dövrlərdə tez-tez kef məclislərinin keçirildiyi məkənlərdən olub. Eldar Mahmudov vəzifədən çıxarılandıqdan sonra Nardarandakı imarətində kef məclislərinin arası kəsilib. E.Mahmudovun qapısında özünün şəxsi mühafizə xidmətinin əməkdaşları DTX-çilər əvəzləyib.

Qeyd edək ki, ötən il oktyabrın 17-də Eldar Mahmudov vəzifəsindən çıxarılandıqdan 1 ay 1 həftə sonra Nardaranda geniş, miqyaslı əməliyyat həyata keçirilib. Bu əməliyyat zamanı bir neçə yerli sakin öldürüldü, ümumilikdə 45 qəsəbə sakinini həbs edilib. Qəsəbə ötən ilin noyabrından bu günə qədər nəzarət altındadır. Nardaranda giriş-çıkış xüsusi yoxlama ilə baş tutur, yerli sakin olmayanlar, şəxsiyyət vəsiqələrində yaşayış yeri kimi Nardaran göstərilməyən şəxslər qəsəbə ərazisinə buraxılıb.

Mümkündür ki, onun məhz Nardaranda məskunlaşması özünün istəyi ilə olmayıb. Qəsəbənin xüsusi nəzarət altında saxlanması həm də sabiq nazirin hərəkət trayektoriyasına nəzarəti yüngülləşdirməsi baxımından əlverişli ola bilər. Bu baxımdan, Eldar Mahmudovu yaşamaq üçün məhz ora göndərə bilərlər. Bunu Eldar Mahmudovu öz imarətinə sürgün edilməsi kimi dəyərləndirmək də olar. Digər bir məqam isə Eldar Mahmudovun 11 illik nazirliyi dövründəki qanunsuz fəaliyyəti ilə əlaqəli onun düşmənlərinin siyahısının çoxluğu ilə bağlıdır. E.Mahmudov kreslosunun verdiyi imkanlardan istifadə etməklə, xüsusi dinləmə avadanlıqları vasitəsilə bir çox qüdrətli nazirlərin, dövlət məmurlarının, onların ətrafındakı iri iş adamlarının şəxsi informasiyalarına çıxış əldə

Mahmudovun qruplaşmasının əlində tanınmış və imkanlı şəxsləri, ictimai fəalları və digərlerini şantaj etmək üçün gizli çəkilişlər var. MTN zabiti Mahmudovun videotekasındakı CD-lərin konkret sayını açıqlaması məlumatın reallığa söykənməsi haqda fikir formalaşdırırdı. Həmin şantaj materialının obyektləri olmuş qüdrətli şəxslər, onların ətrafları "vurulmuş" Eldar Mahmudovdan qol gücünə barələrindəki şantaj CD-lərini almaq istəkləri də realdır. Bu baxımdan da, onu xüsusi nəzarət altındakı kənddəki imarətində saxlaya bilərlər.

Parlamentin Müdafiə və Təhlükəsizlik Komitəsinin üzvü, deputat Zahir Oruc MTN olaylarının 1 ili ərəfəsində qəzetimizə verdiyi müsahibəsində (

http://musavat.com/news/olke/mtn-eme-liyyatinin-1-ili-deputat-dan-sensasion-aiqlamalar_385540.html) maraqlı fikir səsləndirmişdi.

Həmin müsahibədən sitat: "Cəmiyyətin hiddəti, məzəmməti daha böyük cəzadır. Mahmudovun torpaq altında olması xəbəri insanlarda rəhm hissi qazanmağa hesablanan çəkist tryukudur. O, sağ-salamatdır, hər gün törədilmiş cinayətlərlə bağlı sorğu-sualın və digər müşayiətedici baxışların altındadır".

Belə görünür ki, E.Mahmudov bir neçə qat nəzarət altında saxlanılır. Hətta onun yaşadığı qəsəbənin özü də bu günə qədər Azərbaycanda heç vaxt olmadığı kimi, 1 il yaxındır ki, nəzarət altındadır. Nardarandan əvvəl İsmayılıda, İsmayılıdan əvvəl Qubada geniş əməliyyat təd-



Gedənlər və qalanlar

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Bu yaxında müsavətlər Avropada toplantı keçirdilər, şəkillərinə gözü baxdım, salonda, necə deyərlər, iynə atsan yerə düşməzdi - o dərəcə çox adam gəlmişdi. Demək hazırda mühacirətdə olan müsavətlər sayı vətəndə qalan müsavətlər sayından çoxdur. Buna yalnız təəssüf eləmək olar. Görünür, müsavətlər uzun illərin repressiyalarına dözmədilər və başqaları İsa Qəmbərin qabaqlar dediyi "Bizim taleyimizdə dustaqlıq və öldürülmək də ola bilər, yalnız mühacirət heç vaxt olmayacaq" sözlərini unudular. Hər halda, müsavətlər Azərbaycan xalqının mübariz, siyasi cəhətdən fəal, dünyagörüşlü hissəsidir, onların vətəni tərk etməsi şəxsən mənəm üçün böyük itkidir.

Gedənlərin yeri dolmur, hərçənd bir məşhur məsələ var, deyir müqəddəs yer boş qalmaz. Yəqin biz tərk edərkən öz yerlərimizi murdarlayıb getməyə alışdığımızdan həmin yerlərə sonra kimsə gəlmir. Bu xüsusən siyasi partiyaları tərk edənlərə aiddir. Hər kəs sanki daha çox bibrıçlıq törədib getməyə çalışır. O cümlədən, hər kəs mühacirətə gedəndə vətənlə körpüləri yandırıb darımağaın etmək istəyir.

Gedənlər o tərəfdə söyür, qalanlar bu tərəfdə. Yazıq vətən, yazıq Azərbaycan... Burda qalanlar deyirlər ki, kaş gedəydik, filan firsətləri itirməzdik. Ancaq bir az artıq danışırdıranda görürsən ki, bu adam bu "potensialla" Avropaya gedib hansısa alim, ziyalı, cəmiyyətə xeyirli şəxs olmayacaq. Hətta mümkündür Avropanı da batırsın. Terrorçu olsun, yaltaqlıq və yalanlılıq, alçaqlıq, satqınlıq və dəyysuluğu orda da davam etdirdin. O qədər belə tiplər görmüşük... Azərbaycan ayıbını örtənlər varmış, Avropa şəffaflığı sayəsində adam olur sabun köpüyü. Partlayır, tüpürçək kimi hər yana yayılır. Avropa bu tiplər üçün lakmus kağızı, özünəməxsus sosial indikator rolunu oynayır. O sağlam mühitə düşən kimi bu virusların iç üzünü açılır, aqressivləşir, hər yana, xüsusən vətəndə qalanlara ağız atırlar. Təəssüf ki, media sahəsində də belə tiplərdən vardır.

Mühacirət ümumən çox ağır hadisədir, anlayan üçün. Vətəni itirmək, doğma cəmiyyətdən uzaqlaşmaq sosial varlıq olan insan üçün sağalmaz faciədir. Təəssüf ki, çoxları bunu gec başa düşür. Mən Qəribə mühacirəti "cənnətə düşməklə" ifadə edənlərə yalnız bir xəbərləmə edərdim: cənnətə düşmək üçün öncə ölməyin lazım olduğunu unutmayın. Kim ölüb dirilməyi göz altına alırsa, buyursun, uğurlu yol diləyirik.

Yazını bir qrup oxucudan aldığı məktubla bitirirəm: "Biz Tibb Universitetini (ATU) bitirən, Türkiyədə uzmanlıq üzrə təhsil ala bilmək üçün TUS imtahanına hazırlaşan 500-600 nəfər tələbəyik. Gündə 9-10 saat oxuyan bir kütleyik. Çoxumuz işləyirik. İşdən çıxıb axşam saat 10-11-ə kimi oxuyuruq. TUS [tps://www.facebook.com/hashtag/tus?source=feed_text&story_id=1296554767029676](https://www.facebook.com/hashtag/tus?source=feed_text&story_id=1296554767029676) imtahanı dünyanın ikinci çətin imtahanı seçilib. Xalqımız üçün çətin bir yola qədəm qoymuşuq. Oxuyub, savadlı həkim olub, qayıdıb bu millətə xidmət eləmək istəyirik. Bizlər gələcəyin ziyalı təbəqəsini yaratmağa çalışın, getdikcə sayı azalan toplumuq. Tək istəyimiz isə Bakıda axşam saat 10:00-11:00-a kimi işləyən bir KİTABXANANIN olmasıdır. Bu ilin fevral ayından AMEA-nın oxu zalında şərait yaradılmışdı. Gedib təmənnsiz oxuyurdun. Ancaq təəssüf ki, bu şərait də rəsmi yaradılmamışdı. Xahiş, minnətlə icazə verilmişdi ki, oranın oxu zalından istifadə edək. İndi isə saat 17:00-dan sonra bağlamağa qərar veriblər. Səbəb - ayrılan maddi vəsaitin bizə görə ikinci növbə işləyən kitabxananın komunal xərclərini ödəyə bilməməsidir. AMEA-nın kitabxanasının rəhbərliyi bunu deyir. Bu boyda Bakıda bir kitabxana tapa bilmirik ki, gedib axşam 10-11-ə kimi oxuyaq. Bu gün rəhbərliyin qəbulunda olduq. Dedilər, gedin yuxarı instansiyalara müraciət edin. Rəsmi icazə ala bilsəz, gəlin oxuyun. Bu mövzunu ictimailəşdirməklə bizə kömək etməyinizi istəyirik. Niyə Türkiyənin kitabxanaları 24 saat fəaliyyət göstərir, bizim kitabxanalar yox!? Axundov kitabxanasına yazılı, şifahi müraciət etdik. Sözləri bu oldu ki, uzatmırıq vaxtı, yaxşı ələyirik".

Məncə, dövlət bu gənclərə şərait yaratsın, əks halda, sabah elə o məmurlar özləri də həkim tapa bilməyəcəklər, xarici xəstəxanaların yollarında öləcəklər. Burdakı "həkimlər" isə onların sağ ayağı yerinə, başını kəsəcək. Axı 21-ci əsrdə paytaxtında kitab oxumağa salon olmayan dövlət mağara quruluşu kimi bir şeydir.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin tapşırığı ilə prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov Türkiyədə səfərdədir. Bu barədə AZƏRTAC-ın yaydığı məlumata əsasən, səfər çərçivəsində o, Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ilə görüşüb.

Türkiyə XİN başçısı ilə görüşdə Azərbaycanla Türkiyə arasında bir sıra məsələlər, o cümlədən ictimai-siyasi sahədə əlaqələrlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. İki ölkə diasporlarının mütəşəkkil və birgə fəaliyyətinin təmin edilməsi yönündə yeni strategiyaların müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar məsələlərə diqqət yetirilib. Söhbət zamanı Azərbaycan-Türkiyə strateji müttəfiqliyinin yeni müstəviyə qaldırılması, əlaqələrin inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

Virtualaz.org xəbirləndirir ki, Azərbaycan FETÖ-yə qarşı mübarizədə Türkiyəyə dəstək verir, öz ərazisində Fətullah Gülen şəbəkəsi ilə bağlı əməliyyat-istintaq tədbirləri həyata keçirir. Ehtimal ki, Əli Həsənovun Türkiyəyə ezam edilməsi həm də bu sahədə birgə fəaliyyətə dair müzakirələr aparmaqdır. Prezident köməkçisinin Türkiyədə başqa görüşlərinin də gözlənilməsi bildirilir.

AVP sədri, deputat Fəzail Ağamalı dövlət rəsmisinin səfərinə önəm verdiyini vurğuladı: "Əli Həsənov, məncə, ölkə prezidentinin xüsusi tapşırığı ilə əhəmiyyətli bir missiya üçün Türkiyədədir. Nəzərə almalıyıq ki, xüsusilə son vaxtlar Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlər daha yüksək səviyyədə inkişaf etməkdədir. Həmçinin işğal altındakı torpaqlarımızın azad olunması ilə bağlı Türkiyənin son vaxtlar fəallaşması, Minsk Qrupunun həmsədri kimi Rusiyadan bu problemin həllində Ankaranın ön çıxmasının vacibliyi haqqında Lavrov səviyyəsində açıqlamanın verilməsi, məncə, təsadüfi deyil. Həm də nəzərə alsaq ki, Türkiyə Minsk Qrupunun üzvüdür, beləliklə, ola bilsin ki, işğal altındakı torpaqların azad edilməsi ilə bağlı Türkiyənin rəsmi dairələri ilə müəyyən danışıqlar aparılır. Hesab edirəm ki, bütün bunlar Azərbaycan və Türkiyənin prezidentləri səviyyəsində razılaşdırılmış ümumi planın tərkib hissəsidir və konturları bizə bəlli olmasa da, hər halda, buna ciddi əhəmiyyət verilməsinə qətiyyətlə şübhə yoxdur".

F.Ağamalı səfər çərçivəsində FETÖ ilə bağlı müzakirələrin aparılacağını da istisna etmədi: "Bugünlərdə qəzetlərin verdiyi məlumata görə, güləncilərlə bağlı bir neçə nəfərin də saxlanması artıq sübut edir ki, Azərbaycanın rəsmi qurumlarının Gülen və onun ölkəmizdəki bu ya digər

tərəfdarları ilə əlaqədar mövqeyi çox ciddidir".

Politoloq Elxan Şahinoğlu də səfərin pərdəarxası məqamlarına toxundu: "Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənovun Türkiyəyə qəfil səfər etməsi ondan xəbər verir ki, administrasiya rəsmisi Ankaraya xüsusi missiya ilə gedib. Əks halda, Ankaraya

o cümlədən ictimai-siyasi sahədə əlaqələrlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Bundan başqa, Türkiyə və Azərbaycan diasporlarının mütəşəkkil və birgə fəaliyyətinin təmin olunması istiqamətində yeni strategiyaların müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar məsələlərə diqqət yetirilib. Söhbət zamanı Azərbaycan-Türkiyə strateji müttəfiqliyinin yeni müstəviyə qaldırılması, əlaqələrin inkişaf

Almaniya, bu ölkədə 3 milyondan çox türk yaşayır. Buna rəğmən, Almaniya parlamenti "erməni soyqırımı"ni tanıyan qətnaməni rahatlıqla qəbul etdi. Halbuki Almaniya da ermənilərin sayı heç 10-15 mini keçmir. Doğrudur, bunu erməni lobbisinin "qələbəsi" adlandırmaq da doğru olmazdı. Almaniya parlamentinin özü Türkiyəyə zərər vurmaq fikrinə düşmüşdü. Ancaq əgər

Prezident köməkçisi Türkiyəyə xüsusi missiya ilə gedib

Fəzail Ağamalı: "Məncə, o, ölkə prezidentinin xüsusi tapşırığı ilə Türkiyədədir"

Elxan Şahinoğlu: "İlham Əliyev Ankara ilə həssas mövzuları müzakirə etməyi məhz Əli Həsənova həvalə edib"



Əli Həsənov yox, xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun göndərilməsi idi. Əli Həsənovun ilk olaraq Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ilə görüşü ondan xəbər verir ki, İlham Əliyev Ankara ilə həssas mövzuları müzakirə etməyi məhz Əli Həsənova həvalə edib. Bunun bir neçə səbəbi var: Birincisi, Əli Həsənovun məsafə və inam baxımından prezidentə ən yaxın fiqurlardan sayılır. Prezident Məmmədovun fərqli olaraq, düyməni basıb istədiyi Əli Həsənovu otağına dəvət edib onunla ən həssas mövzuları müzakirə etmək imkanına malikdir. İkincisi, Əli Həsənovun Prezident Administrasiyasında ən çəvik fiqurlardandır. O güclü və nizamlı icraçısıdır, prezidentin istənilən tapşırığını ən yüksək səviyyədə həyata keçirən kadrdir. Məhz Əli Həsənovun fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanda siyasi və ictimai sektor tədricən nəzarət altına alındı, hazırda hakimiyyətə təhlükə yaradacaq heç bir ciddi cərəyan yoxdur. Əli Həsənovun Mövlud Çavuşoğlu ilə görüşündən sonra informasiya bu şəkildə yayıldı ki, görüşdə Azərbaycanla Türkiyə arasında bir sıra məsələlər,

perspektivləri müzakirə edilib. Bu sadalanan məsələlər iki ölkə arasındakı münasibətləri strateji səviyyəyə çatdırmaq üçün çox vacibdir. Maraqlıdır ki, Əli Həsənovun Ankaraya səfəri Türkiyənin Azərbaycanda yeni səfiri Erkan Özoralın ölkəmizdə rəsmən fəaliyyətə başladığı günlərə təsadüf etdi. Səfirin özü də ilk mübahisədə qeyd edib ki, iki ölkə arasındakı strateji tərəfdaşlığı genişləndirmək üçün tərəflər daha fəal olmalıdırlar. Bu açıqlamanın özü də Əli Həsənovun Ankaraya səfərinə müəyyən qədər ipuçunu verir. Başqa sözlə, iki ölkənin ortaq hədəflərini müəyyənləşdirən "yol xəritəsinin" hazırlanmasına ehtiyac var. Türkiyə və Azərbaycan diasporlarının birgə fəaliyyətinə dair qərar bir neçə il öncə yüksək səviyyədə verilmişdi. Ancaq bu istiqamətdə böyük uğurların qazanıldığını söyləmək çətin deyil. Hətta deyirdim ki, bəzi məsələlərdə xaricdəki Azərbaycan diasporu Türkiyə diasporundan daha fəaldır. Ancaq diasporalar əlaqəli şəkildə fəaliyyət göstərsələr, daha effektiv olar. Sadəcə, bunu hələ müşahidə etmirik. Misal üçün, ən güclü türk diasporu

3 milyon türkün cəmi 10 faizi Almaniya küçələrində etiraz aksiyaları keçirsəydi, Bunderstaq "erməni soyqırımı"ni tanımadan öncə yüz dəfə fikirləşmək məcburiyyətində qaldı. Azərbaycan və Türkiyə diasporalarının birgə fəaliyyətini həm də 15 iyulda çevrilişə cəhd mürəkkəbləşdirir. Məsələ burasındadır ki, xaricdəki türk diasporaları arasında Fətullah Gülen şəbəkəsinə bağlı insanlar, qruplar və dəməklər də az deyil. Aydın ki, belələri ilə birgə fəaliyyət mümkün deyil. Əli Həsənovun Türkiyəyə səfərinin arxasında FETÖ ilə birgə mübarizə mövzusunun olduğu da ehtimal olunur. Əli Həsənov Azərbaycanda bu şəbəkəyə qarşı illərdir mübarizə aparır. Keçmiş illərdə Əli Həsənovun bu mübarizədə böyük uğur qazandığını söyləmək çətin deyil. Çünki Gülen şəbəkəsinin Azərbaycan hakimiyyəti içində də güclü dayaqları var idi. Ancaq Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyub Ərdوغان 5 il öncə Gülenə qarşı mübarizəyə başladıqdan sonra rəsmi Bakı da bu prosese qoşulmaq məcburiyyətində qaldı. Buna baxmayaraq, şəbəkənin Azərbaycanda gücünün xeyli zəiflədiyini vurğulamaq da çətin idi. 15 iyulda çevrilişə cəhddən sonra durum büsbütün dəyişib. Türkiyədə Gülen şəbəkəsinə qarşı əsl savaş gedir, Ankara FETÖ ilə xaricdə də mübarizə aparır. Artıq Azərbaycana yeni siyahılar göndərilib. Düşünürəm ki, Əli Həsənov həm bu siyahıyı müzakirə etmək, həm də şəbəkənin Azərbaycanda fəaliyyətini tam sifra endirmək üçün də Ankarada danışıqlar aparır".

□ **Elsad PASASOY**

Balans siyasəti yeni risklərlə üz-üzə

Gürcüstandakı parlament seçkilərindən sonra Rusiya bu ölkə ilə bağlı qismən rahat nəfəs ala bilər. Hər halda, Moskvanın gizli adamı sayılan sabiq baş nazir Bidzina İvanişvilinin partiyası yenə seçkidə qalib gəlib. Hərgah, onun partiyasının iqtidarda olduğu dövrdə Gürcüstan Avroatlantik məkana, NATO-ya inteqrasiyanı davam etdirib, faktiki, alyansa üzvlüyün bir addımına gəlib çıxıb.

Yenə məhz bu hökumətin dövründə ilk dəfə ölkədə NATO-nun təlim mərkəzi (əslində hərbi bazası) açılıb, Rusiyanın qulağının dibində Gürcüstan, ABŞ və digər NATO-ya üzv ölkələrinin hərbi qüvvələrinin iştirakı ilə genişmiqyaslı hərbi təlimlər keçirilib, gürcü ordusunun NATO, öncəliklə də Türkiyənin dəstəyi ilə alyansın standartlarına keçməsi prosesi dayanmayıb, bu orduya əhəmiyyətli sayda ABŞ hərbi texnikası verilib. Nəhayət, həmin hökumət dövründə ABŞ Gürcüstanı özünün "NATO-dan kənar hərbi müttəfiq" elan edib. Bu da o anlama gəlir ki, Rusiya Gürcüstan qarşı 2008-ci ildəki təcavüz aktını asanlıqla təkrarlaya bilməyəcək.

NATO-dan söz düşmüşkən, əksər Qərb analitiklərinə görə, prezident Vladimir Putin hakimiyyətdə olduqca ən azından Rusiya ilə Qərb (ABŞ) arasında Ukraynaya görə başlamış və Yaxın Şərqi görə güclənmiş "soyuq müharibə" davam edəcək. Bu da o anlamı verir ki, iki global güc arasında maraqların toqquşması və silahlanma yarışının davam edəcək - bu yarış Rusiyanın iqtisadi cəhətcə tab gətirəcəyi böyük sual altında olsa da.

"Soyuq müharibə" həm də o deməkdir ki, münaqişə ocaqları, xüsusən də Rusiya və ABŞ maraqlarının kəskin şəkildə toqquşduğu qaynar münaqişə ocaqları tezliklə söndürülməyəcək - əgər Rusiya Qərblə mübarizədə duruş gətirə bilsə. O sərəya Dağlıq Qarabağ konfliktini də aid etmək mümkündür. Bu halda isə ortaya sual çıxır ki, belə vəziyyət Azərbaycanın daha çox faydasına, yoxsa ziyanına - nəzərə alsaq ki, bir çox təhlükəli Qarabağ konfliktinin həll açarının məhz Kremldə olduğu qənaətinə gətirilir.

Suala qayıdacağıq, hələlik onu da qeyd edək ki, şimal qonşumuz NATO-nun, ABŞ-ın qonşu Gürcüstanda möhkəmlənməsini diqqətlə izləyir. Eyni zamanda boş da dayanmır, işğal etdiyi Abxaziya və Cənubi Osetiyada (oradan Tiflisə cəmi 100 km-dir), bütövlükdə Cənub Hərbi Dairəsində hərbi qruplaşmalarını gücləndirir, regiondakı qanuni və qanunsuz silahlı qüvvələrini yen-yeni silah-sursatlarla təmin edir.

Təbii ki, forpost Ermənistan da unudulmur. Bəzi iddialara görə, hətta Ermənistan, oradakı 102 sayılı Rusiya hərbi bazasına "İsgəndər M" operativ-taktiki, nüvə başlığı da daşıya biləcək yarımballistik raket



Bakı və Tiflis yeni "soyuq savaş"ın ön cəbhəsində - təhlükəli gəlişmə

Klintonun ABŞ prezidenti seçilməsi ilə bu savaşın böyüyəcəyi və Qarabağ konfliktinin həllinə də təsirsiz ötürülməyəcəyi gözlənilir; **rusiyalı ekspert: "Dağlıq Qarabağı Ermənistandan yox, Rusiyadan almaq lazımdır..."**

komplekslərinin verilməsi həm də Gürcüstanda ABŞ-ın möhkəmlənməsi ilə bağlıdır. Ancaq məsələyə fərqli rəqurslardan yanaşan şərhçilər də var.

"İndiki vəziyyətdə "İsgəndər-M" raketlərinin Ermənistan olmasına birbaşa bu ölkənin hərbi-siyasi maraqlarına ziddir. Çünki bundan ən çox əziyyət çəkən elə məhz İrəvan olacaqdır". Bu sözləri politoloq, sabiq diplomat Fikrət Sadiqov axar.az-a deyib. Ekspert Rusiyanın Ermənistanı bunca militaristləşdirməsini düzgün hesab etmir və Moskvanın son hərəkətlərini qeyri-səmimi sayır: "ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri, Azərbaycanın strateji tərəfdaşı olan Rusiya hər zaman bəyan edir ki, Qarabağ məsələsinin həllində maraqlıdır və bölgənin sabitliyi üçün səy göstərir. Kreml Ermənistanı sözügedən dağıdıcı silahı verməsini ABŞ-ın Gürcüstanda hərbi baza açması və rəsmi Tiflisin buna razılıq verməsi ilə izah etsə də, bu - real deyil. Hər halda, həmin raket kompleksləri bizə qarşı yönəlibsə, Azərbaycanın İsraildən aldığı "Dəmir Qübbə" - raketdən müdafiə sistemləri bunun ən bariz alternativ olacaqdır. Ermənistan bizimlə

hərbi qarşıdurma girmək istəyirsə, onda uduzmağı da göz önünə alacaq. Bütün siyasi və hüquqi imkanlarımız məhz buna daləldir".

Politoloq hesab edir ki, Ermənistanın Azərbaycanı "İsgəndər-M"lərlə təhdid etməsini beynəlxalq müstəvidə öz xeyrimizə çevrilə bilər. "Bu, çox böyük siyasi şansdır. Bütün dünyaya bəyan etməliyik ki, Ermənistan əraziləri işğal altında olan Azərbaycanı hədələyir, ona görə də terrora bərabər bu hərəkətlərinə görə cavab verməlidir", - ekspert vurğulayıb. F.Sadiqova görə, Kremlin Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllinə biganəliyi və Azərbaycanı Ermənistanla bərabərləşdirməsi İrəvanı müəyyən mənada ruhlandırır: "Moskva Bakını İrəvanla eyni səviyyəyə qoymamalıdır. Çünki Rusiya ilə münasibətlərimiz çox yaxşıdır, buna görə də strateji tərəfdaşımız bütün bunları nəzərə almalıdır".

Ancaq Rusiyanın bölgədə öz maraqları var və belə görünür ki, bu maraqlara görə Kreml öz aqressiv siyasətindən əl çəkməyəcək. Deməli, bölgə ilə bağlı yeni təhdidlər qaçılmazdır. Söhbət həm də artıq başlayan və Hillari Klintonun ABŞ prez-

denti seçilməsi ilə yüzdə yüz davam edəcək "soyuq müharibə"dən gedir.

Əfsus ki, Bakı və Tiflis bu "müharibə"nin ön cəbhəsində yer alıb. O üzəndən Azərbaycan diplomatiyası xüsusən də qarşıdakı il(lər)də maksimum ölçü-lü-biçili, təmkinli və qardaş Türkiyə ilə sinxron xarici siyasət yürütmək zorundadır. Bunu indi həm də həllini tapmayan Qarabağ məsələsi dikte edir.

"Dağlıq Qarabağı Ermənistanından yox, Rusiyadan almaq lazımdır". Bu sözləri isə minval.az-a açıqlamasında Azərbaycan kökənli rusiyalı siyasi analitik və publisist Heydər Camalın oğlu, jurnalist-təhlilçi Orxan Camal deyib. Onun sözlərinə görə, Qarabağ probleminin 200 ildən çox yaşı var və onun əsası hələ Qriboyedev tərəfindən Qafqazda erməni Donbaslı kimi qoyulub. "Qarabağı Ermənistanından döyüşüb geri almaq artıq gecdir. Qarabağ Rusiyanın əlindədir" - Camal vurğulayıb.

Azərbaycan təbii ki, Qarabağı görə Rusiya ilə döyüşən deyil. Amma Qarabağı doğrudan da məhz Rusiyadan almaq lazımdır gələcək...

□ Analitik xidmət



Azərbaycana dost ölkənin düşmənləri kimlərdir?

Pakistanda son illərdə məzhəb zəminində və dövlət orqanlarına qarşı terror hücumlarının sayı artıb; "Taliban"ı İŞİD əvəzləyə bilər

Pakistanda növbəti terror aktı törədilib. Xarici xəbər agentliklərinin məlumatına görə, Bəlucistan əyalətində Bəlucistan Polis Kolləcina edilən silahlı hücum nəticəsində 59 nəfər öldürülüb, 117 nəfər isə yaralanıb. Əməliyyat 5 saat davam edib, avtomat silahlarla silahlanmış 3 nəfər gecə, polis kursantları yatdığı zaman mərkəzə hücum edib. Xəbərdə iki terrorçunun üzərlərində olan partlayıcı maddənin partlaması nəticəsində öldüyü bildirilir.

"Əl-Cəzirə" kanalının məlumatına görə, terror hücumunun məsuliyyətini "Ləşkəri Cəngvi" adlı qruplaşma öz üzərinə götürüb. Bəlucistan əyalətində fəaliyyət göstərən qruplaşmanın daha əvvəl də terror hücumları həyata keçirdiyi, əsasən şiə xəzərlərə hücum etdiyi bildirilir. Qruplaşmanın İŞİD-ə bağlantısı olduğu təxmin edilir.

Ən böyük müsəlman ölkələrindən olan Pakistan uzun illərdə terrordan əziyyət çəkir. Əfqan müharibəsi zamanı Pakistan "arxa cəbhə" rolunu oynayır. Bu ölkədə yetişdirilən cihadçılar daha sonra Əfqanıstana göndərilir. Ancaq sonradan Pakistanın özündə də radikal islamçı qruplaşmalar meydana gəlib. 90-cı illərdə, xüsusən də 11 sentyabr olaylarından sonra Əfqanıstandakı kaos və terror Pakistana da yayılıb. Ölkənin Cənubi Vəziristan və eləcə də Bəlucistan bölgəsinin Əfqanıstanla sərhəd ərazilərində demək olar ki, dövlət nəzarəti mövcud deyil. Yerli silahlı qəbilə başçıları və son illərdə isə "Taliban"la yanaşı yeni silahlı terror təşkilatları bu bölgələrdə rahat fəaliyyət göstərir.

Pakistan ordusu bir neçə dəfə dəhşətli terror aktlarından sonra Cənubi Vəziristan, Bəlucistan bölgələrində genişmiqyaslı antiterror əməliyyatları keçirib, bu zaman terror təşkilatlarına ağır zərbə vurulub. Ancaq bu əməliyyat əsasən qısa müddətlik olur və qısa xarakteri daşıyır, ölkənin bir sıra bölgələrində hələ də dövlət suverenliyi tam olaraq bərpa olunmuş deyil.

Xüsusən də son illərdə radikal islamçı qruplaşmalar Pakistanda dinc insanları, o cümlədən şiələri və hökumət məmurlarını hədəfə alan hücumlar təşkil edirlər. 70 ilə yaxındır Hindistanla müharibə vəziyyətində yaşayan, son günlərdə də yeni hərbi hərəkətiliyin, toqquşmaların baş verdiyi Pakistanda daxili sabitlik çox aşağıdır. Əfqanıstanla geniş sərhədi olan Pakistanın Vəziristan və Bəlucistan bölgələrində Taliban, İŞİD və digər radikal islamçı qruplaşmalar at oynadır.

2011-ci ilin mayında ABŞ ordusu xüsusi əməliyyat keçirərək Pakistanın Abbotabad şəhərində neçə ildir gizlənən "əl-Qaidə" lideri Üsamə bin Ladeni öldürdü. Bu əməliyyatdan sonra Pakistanla Qərb, ABŞ arasında münasibətlər soyuqlaşdı. Çünki bin Laden əməliyyatı "baş terrorçunun" uzun illər Pakistanda yaşadığını üzə çıxarmışdı. Xüsusən də Pakistan kəşfiyyatının (IC) terror təşkilatları ilə əməkdaşlığı haqqında şübhələr ortaya atılmağa başladı. Bundan sonra isə Vaşinqton Pakistana yardımları azaldacağını bəyan etdi. Eyni zamanda paralel olaraq ABŞ pilotsuz təyyarələrinin Pakistan üzərində reydləri - terrorçu ovu - artı.

Pakistanda son illərdə antiterror əməliyyatlarının sayı sürətlə artsa da, terrorun sayı azalmır. Yalnız bu ilin son 3 ayı ərzində avqustun 8-də baş verən terror zamanı 72, sentyabrın 17-də baş verən terror aktı nəticəsində 36 nəfər həlak olub. Bu terror aktları bir qayda olaraq hökumət orqanlarını və şiə qruplarını hədəfə alır. Bu isə ölkədə dövlət hakimiyyətinin gücünü və sabitliyi ciddi təhdid edir. Üstəlik, Hindistanla müharibə şəraiti və son aylarda artan toqquşmalar Pakistanda sabitliyi təhdid edən əsas ünsürlərdəndir.

Son illərdə müsəlman aləmində dərinləşən böhran Pakistana da təsir edib. Hazırda əsasən Yaxın Şərqi münaqişələrinə ciddi maliyyə yardımı aldığı Səudiyyə Ərəbistanının yanında dayanan İslamabad eyni zamanda həmsərhəd ölkə olan İranla da əməkdaşlığı zədələmək istəmir. Bu səbəbdən də müsəlman hərbi koalisiyasına qatılma ehtimalı hələ də güclüdür. İŞİD-in bu ölkədə tərəfdar toplanması və son illərdə fəaliyyəti Pakistanda üçün təhlükə signalı deməkdir. Ancaq böyük ölkə və radikal qrupların və tayfa münasibətlərinin hələ güclü olduğu Pakistanda yeni terror təhlükəsinin qarşısını almaq çətin olacaqdır.

□ Kənan RÖVSƏNOĞLU

Üzərində şərti cəza olan Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyətinin sədri İntiqam Əliyevin ötən həftə ölkədən çıxışına icazə verilməyib. Bu ilin martında azadlığa çıxandan sonra iyunda Strasburqdakı beynəlxalq tədbirdə iştirakına icazə verilən hüquq müdafiəçisi ilə bağlı son qərar müzakirələrə səbəb olub. İ.Əliyevlə bu və ya ölkədə gedən digər proseslərlə bağlı söhbət etdik.

- Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyətinin fəaliyyəti necə olacaq?

- Təşkilatın ofisinin qapısında hələ də prokurorluğun möhürü durur, bizi ora buraxmırlar. Həm təşkilatın, həm də özümün hesablarım bağlıdır. Həm təşkilatın həm də özümün sənədlərimizin böyük bir hissəsi prokurorluğun binasında və qapısı bağlı ofisdə qalır. Bu cür durum təkcə təşkilatım və mənimlə bağlı deyil. Azərbaycan Hüquqçular Assosiasiyası (Ənnağı Hacıbəyli), Demokratianın Tədrisi və İnsan Hüquqları Mərkəzi (Əsəbəl Mustafayev), Seçkilərin Tədrisi və Demokratianın Tədrisi Mərkəzi (Anar Məmmədli), İnsan Hüquqları Klubu (Rəsul Cəfərov) və digər təşkilatlar və QHT liderləri də eyni durumdadırlar. Əsəbəl bəy Avropa Məhkəməsinə udduğu işlər üzrə hesabına daxil olan qonorarlarını ala bilmir, çünki prokurorluq onları "çirkli pullar" siyahısına daxil edərək hesabına həbs qoyub. Ölkədə insan hüquqları, korupsiya, seçkilərin monitorinqi və hökumətin qara dəftərinə salınmış digər sahələrdə QHT-lərin fəaliyyəti faktiki olaraq yasaq olunub.

- "Bir pəncərə" sisteminin QHT-lərin fəaliyyətinə təsiri necə olacaq?

- Qərribə budur ki, fərman qrantların qeydiyyatının "bir pəncərə" sisteminin yaradılması ilə bağlıdır, amma məzmununda "bir pəncərə" yox, "üç pəncərə"dən söhbət gedir. Fərmana görə, qrantlar üç nazirlikdə qeydiyyata keçirilməlidir. İqtisadiyyat Nazirliyi kommersiya qurumlarının, Ədliyyə Nazirliyi QHT-lərin və ictimai birliklərin, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi dini təmayüllü qurumların qeydiyyatını aparacaq. Bu fərmanın vətəndaş cəmiyyəti, xüsusilə onun müstəqil hissəsinin fəaliyyətində əhəmiyyətli dəyişikliklərə gətirib çıxaraacağı barədə illüziyalarım yoxdur.

Son illər qanunvericilik o qədər sərtləşdirilib ki, ora mühafizəkar xarakterli o qədər normalar salınıb ki, qanunvericiliyi olduğu kimi saxlamaqla, fərmanlarla vəziyyəti dəyişdirmək mümkün deyildir. Məsələn, qanunvericilikdə xarici donörün və QHT-lərə xarici mənbədən gələn xidməti müqavilələrin qeydiyyatı, qrantların əsaslandırılması və onların Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılması tələbləri qüvvəsində qalır. Xarici donör hər hansı ölkədə hökumətin istədiyi yox, daha çox prioritet saydıqları sahələrdə iş görmək istəyirlər. Özünə hörmət edən donör, hökumətin naziri ilə oynamaq, onun dövlət qurumlarının qapısında boynunu büküb durmaq kimi təhqir-

ariz duruma düşməyə çətin razı olurlar, ona görə pullarını qapıları açıq olan və içəri girmək daha rahat ölkələrə yönəldəcəklər. Qrantların qeydiyyatı səlahiyyətini müstəqil vətəndaş cəmiyyəti institutlarına qarşı az qala düşmən mövqedə olan Ədliyyə Nazirliyində saxlamaqla pozitiv dəyişikliklər ehtimalı sıfıra enir.

- Məlum həbslərdən sonra QHT sistemi ən passiv dövründədir.

"Ölkədən heç yere getmək fikrim yoxdur"

İntiqam Əliyev: "Problem pəncərədən çox, qapı ilə bağlıdır"

nü yaşayır, bu durğunluqdan çıxmağın yollarını arayırsınız?

- Gördüyümüz işlərin məqsədi də elə budur. Özü də təkcə QHT-lərin yox, həm də digər vətəndaş cəmiyyəti qurumlarının, siyasi partiyaların, mediyanın, vəkiliyin və s. bir-biriləri ilə bağlı institutlardır. Bunlar olmadıqda, ayrılıqda müstəqil və güclü QHT sektorunun mövcudluğu mümkün deyil. Elə bu fəaliyyətimizə görə mənə və QHT, media, siyasi hərəkatlardan olan dostlarımız çoxsaylı qadağalarla qarşı-qarşıya qoyulub. Ofislerimiz bağlı, tədbirlərimizə imkan verilmir, xaricə çıxışımıza qadağa qoyulub və s.

- Həbs edilərkən Avropada işləriniz qaldı, onların taleyi necə oldu?

- Həbsdə olduğum dövrdə də dostlarımla köməyi ilə o işləri davam etdirirdim. Azadlığa çıxmışam və çıxdığım gündən də həmin işləri davam etdirirəm. Avropa Məhkəməsi 2005, 2010-cu illərin parlament seçkiləri ilə bağlı 30-dan çox qərar verib, çoxlu sayda qərarlar da gözlənilir. İndi çalışmalıyıq ki, bu qərarlar elə qərar səviyyəsində qalmasın, hökumət həmin qərarların icrasına nəzarət-
lə, qurumlar da kompensasiyaların ödənilməsi ilə işlərini bitmiş saymasınlar, həmin qərarlar ölkənin seçki, siyasi, hüquq sisteminə dəyişikliklərə gətirib çıxarsın. Hökumət bu istiqamətdə heç bir iş görmək istəmir. Eynilə media, birləşmək, toplaşmaq, işgəncələr və digər şikayətlər üzrə qərarlarla bağlı. Təəssüf ki, həbsimizdən sonra bu sahədə də bir durğunluq yaranmışdır. İndi bu işi də bərpa etməyə çalışırıq.

- Sizinlə eyni cəzaları olan bəzi şəxslər var ki, onların Avropaya çıxışlarına icazə verildi, amma sizin yox. Geri qayıtmamaq ehtimalına görə belə qərar, sizcə, alınardı?

- Əgər bilsələr ki, geri qayıtmayacağam, yəqin buraxardı-

hallarda istintaq sənədləri, məhkəmə qərarları, məhkəmə proseslərinin monitorinqləri, vəkillərin verdiyi məlumatlar, yerli və beynəlxalq mediada gedən yazılar, yerli və beynəlxalq hüquq, Avropa Şurasındakı müzakirələr - bu və digər çox sayda məlumatlar və sənədlər araşdırıldıqdan sonra qərarlar verilib və bundan sonra da bu cür davam edəcəyik. Peşəkar yanaşma bunu tələb edir. Hakimiyyət ölkədə ümumiyyətlə siyasi məbusların olmadığını id-

dia edir, bu anlamda bu cür siyahıları və onları hazırlayanları gözdən salmaq, onları bir-birinə qarşı qoymaq üçün hər vasitələrə əl atır. Vətəndaş cəmiyyəti bu provokasiyalara getməməlidir, müzakirələr saya bağlanananda ziyanlı olur. Əsas məqsəd, hədəf arxa plana keçir. Bir siyahı olsaydı, daha yaxşı olardı, amma olmamasını da az qala faciə kimi təqdim etmək də yanlış yanaşmadır. Digər tərəfdən, azı 94 nəfərlə bağlı hər iki siyahını hazırlayanlar arasında fikir ayrılığı yoxdur və bu hissədə əməkdaşlığımıza mane ola biləcək maneə görmürəm. Biz siyahını elan edəndə də bildirmişik: ölkədə siyasi məbusların sayı artır, siyahı istərsə də, digər siyahıda göstərilənlərdən qat-qat çoxdur. Təəssüf ki, ölkədə yaradılan repressiv mühit bəzilərinin adlarının siyahıya salınmasından qorxur, çox adamın vəkilə çıxışı yoxdur deyər, heç normal şikayətləri də verilmir. Bir çoxlarını biz də siyasi məbus sayırıq, amma sənədlərə, araşdırmalara ehtiyac var. Qə-

bul etməliyik ki, bu siyahılar təkcə ölkə daxili üçün nəzərdə tutulmur. Həmin adamları bizim siyasi məbus saymağımız işin bir tərəfidir, onların azadlığa çıxmaları üçün dəstək vermək, qərarlar vermək imkanı, səlahiyyəti olan beynəlxalq qurumlar da siyahını ciddiyyə almalıdır. Ona görə, biz buna çox ciddi önəm veririk. Xüsusilə həsas işlərdə Avropa Şurasının, digər beynəlxalq təşkilatların tribunallarında çıxışlarda "bunlar ekstremistləri də siyahıya

münasibətləri müsbət yöndədir. Bu, demokratik cəmiyyətin inkişafına və siyasi məbusların azad olunmasına müsbət rəvac verəcəkm?

- Müsbət yöndə deyəndə baxır nə nəzərdə tutulur. Bizim hakimiyyət Qərblə müsbət yöndə istənilən məsələdə danışıqlara, əməkdaşlığa, dostluğa, hətta qaradışıq hazırdır, amma bəzi kiçik şərtlərlə, istisnalara. Avropa Oyunlarında əməkdaşlıq, bəli. Formula 1, buyurun. Şahmat Olimpiadası, nə deyirsiniz edək. Qaz borula-



"Həmin durum siyasi məbusların xeyli hissəsinin ilin sonuna qədər azadlığa çıxmasına səbəb olacaq"

dia edir, bu anlamda bu cür siyahıları və onları hazırlayanları gözdən salmaq, onları bir-birinə qarşı qoymaq üçün hər vasitələrə əl atır. Vətəndaş cəmiyyəti bu provokasiyalara getməməlidir, müzakirələr saya bağlanananda ziyanlı olur. Əsas məqsəd, hədəf arxa plana keçir. Bir siyahı olsaydı, daha yaxşı olardı, amma olmamasını da az qala faciə kimi təqdim etmək də yanlış yanaşmadır. Digər tərəfdən, azı 94 nəfərlə bağlı hər iki siyahını hazırlayanlar arasında fikir ayrılığı yoxdur və bu hissədə əməkdaşlığımıza mane ola biləcək maneə görmürəm. Biz siyahını elan edəndə də bildirmişik: ölkədə siyasi məbusların sayı artır, siyahı istərsə də, digər siyahıda göstərilənlərdən qat-qat çoxdur. Təəssüf ki, ölkədə yaradılan repressiv mühit bəzilərinin adlarının siyahıya salınmasından qorxur, çox adamın vəkilə çıxışı yoxdur deyər, heç normal şikayətləri də verilmir. Bir çoxlarını biz də siyasi məbus sayırıq, amma sənədlərə, araşdırmalara ehtiyac var. Qə-

bul etməliyik ki, bu siyahılar təkcə ölkə daxili üçün nəzərdə tutulmur. Həmin adamları bizim siyasi məbus saymağımız işin bir tərəfidir, onların azadlığa çıxmaları üçün dəstək vermək, qərarlar vermək imkanı, səlahiyyəti olan beynəlxalq qurumlar da siyahını ciddiyyə almalıdır. Ona görə, biz buna çox ciddi önəm veririk. Xüsusilə həsas işlərdə Avropa Şurasının, digər beynəlxalq təşkilatların tribunallarında çıxışlarda "bunlar ekstremistləri də siyahıya

ri, hara deyirsiniz, əl-ələ verib çəkək. Neft lazımdır, ən aşağı qiymətə nə qədər istəyirsiniz götürün. Bircə bu demokratiya, insan hüquqları, referendum, siyasi məbus problemlərini qaldırmağın. Amma durum səni hətta düşmən saydığın və ya millətə bu cür təqdim etdiyən qurumlarla da münasibətlərinə "müsbət yöndə təsir edə bilər". Əminəm ki, elə həmin durum siyasi məbusların xeyli hissəsinin ilin sonuna qədər azadlığa çıxmasına səbəb olacaq. Kaş, bunun içində xoş niyyət də olaydı, anlayaydılar ki, insanların siyasi motivlə həbsi çox bəbirç bir şeydir.

- Bu ilin əvvəlində Azərbaycanda siyasi məbusların azad olunması üçün kifayət qədər ciddi addımlar atılıb. Bu sizi qane edirmi?

- İlin əvvəlində bir qrup siyasi məbus azadlığa buraxıldı. Amma bunu ciddi addım, xoş niyyətdən (ifadə azadlığının, siyasi plüralizmin, hökuməti tənqidin vacibliyi) qaynaqlanan addım kimi qəbul etmək, bilmirəm, nə dərəcədə doğru olardı. Həbsxanalarda çox sayda siyasi məbuslarımız qalmaqdadır. O da nəzərə alınmalıdır ki, son bir neçə ayda azad olunan siyasi məbuslardan qat-qat artığı siyasi motivlərlə həbsə atılıb. Digər tərəfdən, siyasi məbusların azad olunması işin bir tərəfidir. Siyasi plüralizm, media azadlığı, vətəndaş cəmiyyətinin normal fəaliyyəti üçün şəraitin olmaması, məhkəmələrin, hüquq-mühafizə orqanlarının fərqli düşüncəni əzmək üçün bir vasitə kimi qalması, hakimiyyətin bir əldə cəmlənməsi və s. bütün bunlar qaldıqca siyasi məbus problemi də qalacaq. Ona görə, biz dostlarımızın həbsdən çıxmaları üçün çalışmalıyıq, özü də çox çalışmalıyıq, amma bunun sistemdən qaynaqlanan problem olduğunu da unutmalıyıq.

□ Cavanshir ABBASLI

- Hazırda Azərbaycan-Qərb

2016 -ci il həm də Qarabağ məsələsində Azərbaycanın mövqeyinin aydın şəkildə ortaya qoyulması ilə yadda qalacaq. İstər apreldəki uğurlu blits-hərbi əməliyyatlar olsun, istərsə də ötən həftə Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin problemin dinc həll yolu ilə bağlı irəli sürdüyü ədalətli çözüm formulu, faktiki, "yol xəritəsi", rəsmi Bakı bir daha dünyaya bəyan etdi ki, konfliktin həllini necə görür və onun üçün "qırmızı xətt" nədir.

Bu prinsipial mövqə növbəti dəfə ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin və onların ardınca Xorvatiya prezidentinin Bakı səfəri çərçivəsində ölkə başçısı səviyyəsində bəyan edildi.

"Təəssüf ki, uzun illərdir torpaqlarımız işğal altındadır. Azərbaycan ərazisinin 20 faizi, təkcə Dağlıq Qarabağ deyil, həm də Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti ətrafındakı 7 rayon işğal olunub. Bu işğal nəticəsində 1 milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkünümüz var. Xalqımız Ermənistan tərəfindən etnik təmizləmə siyasətinə məruz qalıb. Beynəlxalq təşkilatlar mühüm qərar və qətnamələr qəbul ediblər. Xüsusən BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan qoşunlarının Azərbaycan ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən 4 qətnamə qəbul edib. Bu qətnamələr 20 ildən artıqdır ki, kağız üzərində qalır" - Azərbaycan prezidenti Xorvatiya lideri ilə keçirdiyi görüşdə deyib.

Prezident həmçinin xatırladı ki, Avropa Parlamenti, Avropa Şurası, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı kimi təşkilatlar da oxşar sənədlər qəbul edib: "Lakin təəssüf ki, münaqişə həll olunmur. Çünki Ermənistan sülh istəmir, status-kvonu dəyişməz olaraq saxlamaq istəyir. Ermənistan Minsk Qrupunun həmsədri olan ölkələrin - ABŞ, Rusiya və Fransa prezidentlərinin status-kvonun qəbul edilməz olması ilə bağlı bir neçə dəfə açıq şəkildə verdikləri bəyanata qulaq asmaq istəmir. Bu, status-kvonu dəyişməz olaraq saxlamaq istəyən və təkcə BMT Təhlükəsizlik

Şurasının qətnamələrinə, beynəlxalq davranış normalarına deyil, həm də dünyanın 3 aparıcı ölkəsinin liderlərinin bəyanatlarına məhəl qoymayan Ermənistan rəhbərliyinə birbaşa mesajdır. Bu, qəbul edilməzdir. Beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanı beynəlxalq hüquqa riayət etməyə və onlara məxsus olmayan, bizə məxsus olan əraziləri heç bir şərt irəli sürülmədən azad etməyə məcbur etmək üçün ciddi tədbirlər görməlidir. Münaqişənin həlli Azərbaycanın bütün dünya tərəfindən tanınmış ərazi bütövlüyünə əsaslanmalıdır. Dünyada heç bir ölkə, o cümlədən Ermənistan Dağlıq Qarabağın bu oyuncaq rejimini tanımır".

Dövlət başçısı əlavə edib ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü hər hansı bir ölkənin ərazi bütövlüyü ilə eyni əhəmiyyətə malikdir. Ötən həftə isə o, bəyan eləmişdi ki, Azərbaycan heç vaxt Dağlıq Qarabağın müstəqil dövlət kimi tanınmasına getməyəcək, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsi heç vaxt müzakirə predmeti olmayacaq və bunu Ermənistan da yaxşı bilir.

Ekspertlər də Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa əsaslanan bu ədalətli mövqeyini yeganə optimal yanaşma hesab edirlər. Politoloq Rasim Musabəyov o qənaətdədir ki, ermənilərin, onların lobbiçilərin nə deməyindən asılı olmayaraq, Dağlıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılması söhbətini hətta yaxına belə buraxmayacaq. "Prezident İlham Əliyevin məlum bəyanatının mahiyyəti də ondan ibarət deyil ki, Azərbaycan tanınma ilə bağlı təzyiqlərə boyun əyəcək,



Qarabağa dair "yol xəritəsi" .

Bakı "qırmızı" xətti göstərdi

Azərbaycan danışıqlarda bundan sonra hansı çərçivədə hərəkət edəcəyi haqda işğalçıya və vasitəçilərə aydın mesaj verib; **politoloq:** "Sülhün alternativi, ən azından silahlanma yarışdır ki, bu yarışa da Ermənistan tab gətirə bilməyəcək..."

odur ki, belə tanınma heç vaxt olmayacaq", - deyə ekspert "Vestnik Kavkaza" nəşrinə müsahibəsində qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, nizamlama prosesində irəliləyiş olmazsa, sülhün alternativi ən azı, qarşılıqlı silahlanma yarış, təmas xəttində mütəmadi insidentlər olacaq. "Bu, o deməkdir ki, Ermənistan üçün bağlı olan kommunikasiyalar, beləcə həmişə bağlı qalacaq. Bu - həmçinin informasiya müharibəsi demək olacaq - hansı ki, gedir və diplomatik mübarizə formasında davam edəcək. Ümumən əgər söhbət ən azı, yarışdan gedirsə, - yeni kim tez çökəcək, - o zaman Azərbaycanın demoqrafik, maliyyə, iqtisadi imkanları onu davam etdirmək üçün qat-qat böyükdür" - Musabəyov əlavə edib.

O ki qaldı İrəvanın "İsgəndər" raket kompleksləri ilə öyünməsinə, ekspert düşmən tərəfinin sevinci üçün əsas görmür: "Nə olsun ki, onlarda belə bir sistem var. Eynilə bu cür uzaq-vuran silahlar Azərbaycanda mövcuddur. Özü də Azərbaycan ərazisindən Ermənistanın istənilən həyati



əhəmiyyətli mərkəzini vurmaq hətta indi də mümkündür. Ermənistan isə həyati əhəmiyyətli hədəflərimizə çatmaq üçün "İsgəndərləri" işğal altındakı ərazilərə gətirməlidir. Düşünürəm ki, Rusiya bu sistemlərlə birgə Ermənistanı onu Dağlıq Qarabağa keçirmək hüququ da verib".

Bu arada ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin bölgəyə bu il üçün son səfəri də siyasi şərhçilərin diqqətindən yayınmayıb. "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, səfərdə yeganə məqsəd Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərini ilin sonuna qədər görüşdürməkdir. Onun fikrincə, belə bir görüş ilk növbədə həmsədrlərə və

cəbhə bölgəsindəki vəziyyəti daim nəzarətdə saxlasın. Bu cür monitoring Azərbaycan ordusunun işğalçıya təzyiqlərdən saxlanması ziddir. Apreldən bu yana ATƏT sədrinin bölgədəki şəxsi nümayəndəsi geniş monitoringin aparılması üçün işçi heyətini genişləndirə bilmədi. Çünki Ermənistan Azərbaycan torpaqlarını işğal edib və ATƏT atəşkəsi monitoring etməklə bu işğalın uzanmasını tə-

minat altına alır".

Politoloq ilin sonuna qədər prezidentlərin görüşünün baş tutacağına əmin deyil: "Minsk Qrupu işğal altındakı torpaqların boşaldılmasını əvvəlki tək Dağlıq Qarabağa veriləcək statusla əlaqələndirir. Uorlik bölgəyə səfər etmədən öncə bunu açıq bəyan edib. Rəsmi Bakı paket həll variantından imtina etdiyi ni dəfələrlə bildirib. Həmsədrlər danışıqları sürətləndirmək üçün passiv mövqə nümayiş etdirdilər də, aprel hadisələrinin bir daha təkrarlanmaması üçün fəaldırlar. Bölgəyə səfərləri və prezidentləri görüşdürmək istəkləri də məhz bu məqsədə xidmət edir. Ancaq bu, Azərbaycanın məqsədinə tərsdir. Bütün bu proseslərə "yox" deməyin yolu işğalçıya təzyiqlərin artırılmasından keçir. Həmsədrlər danışıqların imitasyonu ilə, sadəcə, hərbi toqquşmanın tarixini bir müddət üçün ləngidə bilərlər, ancaq tam qarşısının alınması onların imkanı xaricindədir. Çünki apreldə düyməyə basılıb və mexanizm işə düşüb. Mexanizmin adı "torpaqların işğaldan azad edilməsidir".

Montoneqroda (Çernoqoriya Respublikası) bu ayın əvvəlində keçirilən parlament seçkilərindən sonra ölkədə daxilində vəziyyət gərginləşib. Qanunverici orqanda 81 yerdən 31-nə yiyələnən müxalifət seçkilərin saxtalaşdırıldığını iddia edərək nəticələrlə razılaşmır və baş nazirin istefasını tələb edirlər.

Tələblər təkcə bununla bağlı deyil. Müxalifət Çernoqoriyanın NATO-ya qoşulmasının referendumla çıxarılmasını istəyir. Müxalifətin tələbləri sırasında Rusiyaya qarşı sanksiyalara görə üzr istənilməsi tələbi də var. Müstəqil ekspertlər hesab edirlər ki, Montoneqroda baş verənlərdə ya şimal qonşumuzun, ya da Rusiyaya yaxın dövlətlərin gizli əlləri var.

Qeyd edək ki, Montoneqroda baş verən proseslər Azərbaycanı da yaxından narahat etməlidir. Çünki ölkəmizin ən çox investisiya qoyduğu ölkələr sırasında Montoneqro da yer alır. Bu ölkədə baş verən hər hansı bir hakimiyyət dəyişikliyi Azərbaycan investisiyalarına təhlükə yarada biləcəyi ehtimal olunur. Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) bu ölkəyə yüz milyonlarla yatırım qoyub. Bu amillərə görə Montoneqroda baş verənlər ölkəmiz tərəfindən yaxından izlənilir.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri Azərbaycanın Montoneqroda milyardlarla investisiyalarının olduğunu bildirdi: "Həmin investisiyaların hansı formada qoyulduğunu yeni gələn hökumət sorğulaya bilər. Ən azından proseduraların pozulması, problemlərin yaranması məsələsini qaldıra bilər. Düşünürəm ki, yeni hökumət bu investisiyalardan imtina edəcək, yaxud bunlara qarşı çıxacaq. Hansı hökumətlərin olmasından asılı olmayaraq, hər bir hökumət öz ölkələrində investisiyaların artmasında maraqlı olur. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, Montoneqro hökuməti gələcəkdə investisiyaların artmasında, bu istiqamətdə əlaqələrin genişlənməsində maraqlı olacaq. Ona görə Azərbaycanın yatırdığı investisiyalara problem yaranacağını zənn etmirəm. Amma belə hallar yarananda adətən yeni hökumət köhnə hökumətin gördüyü işləri təftiş etməyə başlayır. Həmin bu təftiş nəticəsində investisiyaların qanunauyğun olub-olmaması məsələsi qaldırılabilir. Azərbaycanla



Azərbaycanın milyardlarla

investisiya yatırdığı ölkə çalxalanır



Natiq Cəfəri:
"İnvestisiyalara problem yaranacağını zənn etmirəm"



Elxan Şahinoğlu:
"Rusiyadan Montoneqro müxalifətinə açıq dəstək oldu, amma..."

Yaqoslaviya dağıldıqdan sonra iki ölkə-Serbiya və Çernoqoriya (Montoneqro) bu birliyin tərkib hissəsi kimi qaldılar. Amma illər keçəndən sonra Montoneqronun özü Yaqoslaviyadan ayrılmaq istədi. Serbiya bunu istəməsə də, əleyhinə addım ata bilmədi. Müəyyən müddət bu ölkələr arasında münasibətlər normal qaldı. Bir müddət sonra Montoneqroda hakimiyyətə gələn qüvvələr-indi də parlament seçkilərində onlar qələbə qazanıblar-bildirdilər ki, bizim yolumuz Avropadır. Serbiyada da bu proseslər başladı. Vaxtilə NATO Belqradı bombalasa da, Serbiya da Avropa Birliyinin üzvü olmaq istəyir. Montoneqroda ruslara qarşı olan sanksiyaların aradan qaldırılmasını tələb edən

qüvvələr əslində seçkilərdə qələbə qazanmadılar. Sadəcə, parlamentdə müəyyən yerlər qazandılar. Bu baxımdan, hesab etmirəm ki, bu qüvvələr ölkənin siyasətini dəyişsələr. Müxalifətdən Rusiya ilə bağlı səslənən tələblər Montoneqronun səlahiyyətinə aid məsələ deyil. Sizləri əmin edirəm ki, bu müxalif qüvvələr seçkilərdə qalib gələsəydilər, üzvlərini Avropadan Rusiyaya qarşı çevirməzdilər. Serbiyanı misal çəkək. Hakimiyyətə gələn qüvvələr dedilər ki, Rusiya ilə əlaqələri daha da möhkəmləndirək, ruslarla qardaşlıq. Hətta Rusiyaya mütəmadi olaraq səfərlər də etdilər. Amma bir sözü də dedilər ki, bizim yolumuz Avropadır. Montoneqroda da hansı qüvvə hakimiyyətə gəl-

bağlı problemlər o kontekstdə yaşana bilər. Orada kurort şəhərinin özəlləşdirilməsi ilə bağlı problemlər yaranmışdı. Yeni hökumət bunun qanunauyğun olub-olmaması ilə bağlı məsələni qaldıra bilər. Amma unutmaq olmaz ki, yeni hökumətlərin hakimiyyətə gəlməsi investisiyalara zərbə vurmur, əksinə, yeni hökumətlər daha çox investisiyaların ölkəyə cəlb olunmasını, iş yerlərinin artırılmasını istəyir. Ona görə Azərbaycanla bağlı böyük problemlərin yaşanacağını düşünürəm. Özəlləşmə ilə bağlı hər hansı problemlər olubsa, bu məsələlərin araşdırılması, sadəcə, gündəmə gələ bilər. Bütün ölkələrin investisiyalara ehtiyacı var. Çernoqoriya kimi hökumətin də digər dövlətlərdən gələn investisi-

sə, Avropaya inteqrasiyadan üz döndərməyəcək. Montoneqro Rusiyaya qarşı sanksiyaya etməyib ki, üzr də istəsin. Sadəcə, Avropa Birliyinə üzv olmaq istəyən Montoneqro hökumətindən tələb olunabilir ki, ittifaqın Rusiyaya qarşı sanksiyaya qərarına qoşulsun. Bunlar da sonrakı proseslərdir. Açıqı, Montoneqro müxalifəti siyasi alverdən də istifadə edir. Daha çox tərəfdar toplamağa çalışır. Həmin qüvvələrin Rusiya ilə sıx münasibətlərinin olduğu istisna deyil. Seçkilərdən öncə Rusiyadan Montoneqro müxalifətinə bəzi dairələr tərəfindən açıq dəstək olurdu. Dövlətin daxili işlərinə qarışırdılar. Amma bunlar nəticəsiz qaldı, çünki müxalifət hakimiyyətə gələ bilmədi".

□ **Cavansir ABBASLI**

Artur Rəsi-Zadənin kabineti açıqdır, özü isə susur...

Deputat deyir ki, baş nazir məhdud tərkibli nazirlərlə görüşlər vasitəsilə prosesləri izləyir

Dünyada bir çox ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da iqtisadi sahədə vəziyyət heç də ürəkəçən deyil. Lakin Azərbaycanı dünya ölkələrindən fərqləndirən cəhətlərdən biri də burada bəzi yüksək çinli məmurların mediadan qaçması, baş verən hadisələrlə bağlı heç bir açıqlama verməməsidir. Xüsusilə də bu məsələdə 20 ildən çox baş nazir postunu tutan Artur Rəsi-Zadə ön sıralardadır. Baş naziri televiziya ekranlarında demək olar ki, yalnız hökumətin müşavirələrində görürük ki, orada da həmişəki kimi susur.

Lakin demək olmaz ki, Artur Rəsi-Zadə mətbuata heç bir açıqlama verməyib. Misal üçün, 2009-cu ildə baş nazir ölkədə ərzaqların baha olması ilə bağlı mətbuata aşağıdakı açıqlamanı vermişdi: "Xiyar bahadırsa, sizə kim deyir ki, dekabrda xiyar yeyin. Biz o vaxt qışda təzə xiyar yemirik".

Ölkədə iqtisadi vəziyyətin çətin olduğu bir vaxtda Artur Rəsi-Zadə nə üçün susur?

Deputat Zahid Oruc "Yeni Məsəviyə"yə bildirdi ki, əslində durum fərqlidir və hökumət daxilində heç də məsələlərə biganə deyil: "2016-cı ildə həm dünya ölkələrində, həm də Azərbaycanda iqtisadi baxımdan gər-

ginlik gözlə görünəcək səviyyədə olub. Bu, qətiyyətin inkar edilə bilməz. Əhəlinin gəlirlərinin aşağı düşməsi, ölkənin ticarət dövriyyəsinin bir neçə faiz geriləməsi və digər bu kimi amillər vətəndaşların da həyatında ciddi şəkildə hiss olunur. Bununla bərabər, hökumət proseslərə adekvat olaraq, müxtəlif tədbirlər görməyə çalışır. Ən azı ölkə başçısının yanında keçirilən müşavirələrdən, gündəlik verilən tapşırıqlardan hissi olunur ki, müəyyən xarakterli tədbirlər həyata keçirilməkdədir. Baş nazirin xarakter etibarı ilə gündəlik efiyə çıxmadan, yalnız daxilində ayrı-ayrı toplantılarda daha məhdud tərkibli nazirlərlə görüşlər



vasitəsilə, proseslərin içərisində olduğunu dəqiqliklə söyləmək mümkündür. Artur Rəsi-Zadə bu dövlətə və millətə bağlı bir insandır. Parlament üzvləri kimi bizim müxtəlif məsələlərlə bağlı ona müraciət etmək imkanlarımız olur. Təki bütün nazirlərin qapısı onun qapısı kimi açıq olardı. Bürokratik zireh əksər hallarda işimi-

zə zərbə vurur. Bu da ondan ibarətdir ki, istər bölgələrdəki problemlər, yaxud da hansısa məsələyə görə veriləcək operativ qərarlar bəzən müxtəlif məmurların vətəndaşlara, parlament reaksiyasının durumundan asılı olur".

Deputat bildirdi ki, vətəndaşın qarşısına çıxmaq, efiyərək məkanda alınan qərarların

izahını vermək, islahatların nəticələrini ortaya qoymaq baxımından hökumətin üzərinə böyük vəzifələr düşür: "Cənab prezident son müşavirədə bir sıra qərarların sırf bürokratik amillərdən verilib-bilmədiyini özü də tənqid etdi. Misal üçün, Qarabağ bölgəsində bir artezian quyusunun vurulması 2-3 gün çəke bilər. Ancaq onun sənədləşdirilib, balansla götürülərək işə düşməsi ən azı 7 ay zaman aparır. Bu müddətdə isə mövsüm, aqrar sektordakı görüləcək işlərin qayğısı, planlar hamısı kənar qalır. Belə olan təqdirdə düşünürəm ki, hökuməti daha çevik modelə çevirmək üçün tədbirlərə ehtiyac var. Artur müəllim bu cür təşəbbüslərə hər zaman hörmətlə yanaşır. Ona görə də prezidentli respublikada, baş nazirin aktiv siyasi müstəvidə olmadığı nə qədər başa düşülən olsa da, hökumətin digər rəsmilərinin fəal şəkildə bu məsələlərə müdaxilə etməsi, insanların gündəlik yaranan suallarını elektron media vasitəsilə cavablandırması çox yerində olardı. Biz buna müxtəlif ölkələrin həyatından şahidliyik. Düşünürəm ki, mə-

murların üzərinə düşən vəzifələrdən də biri elə budur. Çünki bu gün, iqtisadiyyatın ən mühüm vəzifəsi gömrük rüsumlarını tənzimləmək, vergi dərəcələrinə baxmaqdan da çox cəmiyyət, bank strukturları və hökumət arasındakı inamı bərpa etməkdir. Çünki bir sıra işlər məhz bu etimad mühitinin müəyyən qədər aşağı düşməsindən qaynaqlanır. Bu psixoloji faktor isə özü-özlüyündə iqtisadiyyata keçir. Sanki ora transfer edir. İnsanlar əllərindəki pul kütləsini ya ən yaxşı halda qoruyub dollar vahidi ilə saxlayırlar, ya da ən pis halda yaxın ölkələrə çıxarırlar. Gürcüstan, Türkiyə, Ukrayna bu gün vətəndaşlarının pul kütlələrini daha çox yönəldikləri ölkələrə çevrilib. Ona görə də bu tendensiyanı gören hökumət üzvləri, sadəcə olaraq, daxili müzakirələrin nəticələri ilə qane olmalıdırlar. Onlar məsələləri parlament komitələri ilə görüşlər vasitəsilə, həmçinin televiziyanın ən mühüm rəportajlarında cəmiyyətlə münasibətlərini daimi, fasiləsiz etməlidirlər".

□ **Əli RAİS**

Son vaxtlar Azərbaycanda qadınlara qarşı cinayətlər - onların öldürülməsi, döyülməsi, şikəst edilməsi halları artıb. Ötən bir həftənin kriminal statistikasına diqqət etsək, bunun şahidi ola bilərik. Ən pisi isə budur ki, cəmiyyətdə bu cür faciələrə qarşı reaksiya hiss olunmur.

hadisələrlə bağlı kifayət qədər məlumatlı göstərmirlər. Amma nə olmasına baxmayaraq hansısa qadının öldürülməsi sıradan bir hadisə deyil və bu, cəmiyyətdə öz izini qoyur. Bu izlər də cəmiyyətdə aqressiyanın, cinayətlərin adı ilə çevrilməsinə səbəb olur. Nə qədər susacağıqsa, bu hadisələr o qədər də adiləşəcək. Əgər əvvəllər həftədə iki dəfə olurdu,sa,

birlikdə nəse etmək olar. Zorakılıq edən insanlara ictimai qınaq lazımdır".

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu bu prosesin hələ ki davam edəcəyini dedi: "Qloballaşmanın sürətlə getdiyi bir vaxtda istər qadınlar, istərsə də kişilər arasında dəyərlər sürətlə dəyişir. Kişilər daha çox adət-ənənələri sanki qoruyub saxlamağa meyllidirlər. Qadınlar-

eməllərə görə 2104 nəfər məhkəmə məsuliyyətinə cəlb olunub. Cinayətlərin 13 faizi (4552-dən 591-i) və ya hər səkkizincisi ailə-məişət münasibəti zəminində baş verir.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova isə az təhsilli və iqtisadi asılılığı olan qadınların daha çox zorakılığa

Köçhaköç havası



Xəlid KAZIMLI

Növbəti dəfə ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatını ala bilməyən yaponiyalı yazıçı Haruki Murakaminin "Norveç meşəsi" romanında xırda bir detal var: əsərin əsas personajlarından birinin kitab mağazasının sahibi olan atası Yaponiyadan Uruqvaya köçməyi xəyal edir.

Yaponiya və Uruqvay. Bizə və bir-birinə uzaq iki ölkə. Biri dünyanın ən inkişaf etmiş, ən varlı 10 ölkəsindən biri, o biri dünyanın ən kasıb 10 ölkəsindən biri. (Təsəvvür edin ki, hazırda Yaponiyanın ÜDM-nin həcmi 5 trilyon, Uruqvayınkı isə 3 milyard dollardır).

Sözün gedən əsərdə söhbət 45-46 il öncənin Yaponiya və Uruqvayından getsə də, hazırda olduğu kimi, o vaxtlar da Yaponiya iqtisadi rifaha, əhalinin firavanlığına və hərtərəfli inkişafa görə Uruqvaydan dəfələrlə üstün və bir neçə onillik öndə olub. Amma işə baxın ki, adam çiçəklənən Yaponiyanı, abad Tokionu, demokratik rejimdə yaşamağı qoyub Uruqvaya, aqrar ölkəyə, o zamanlarda diktatura tərəfindən idarə olunan bir yerə getmək istəyir.

Ötən il "Qanun" nəşriyyatının direktoru Şahbaz Xuduoğlunun Hindistan səfərinə dair qeydlərində də belə bir epizod vardı: gənc hindli ondan yapışır, dil tökülür və "xaraba" adlandırıldığı bu ölkədən köçüb getməsinə, başqa bir ölkəyə sığınmasına yardımçı olmağı xahiş edir.

Durum budur: hazırda hər il minlərlə uruqvaylı Braziliyaya köçür və ya köçmək istəyir, on minlərlə braziliyalı ABŞ-a və Almaniyaya köçür və ya köçməyi xəyal edir, minlərlə alman ABŞ-a köçməyi planlaşdırır, on minlərlə rusun üreyi Almaniyadadır, yüz minlərlə azərbaycanlının, erməninin, öz-bəkin, tacikin fikri Rusiyaya yerləşməklə məşğuldur.

Milyonlarla çinlinin arzusu dünyanın başqa, əhalisi seyrək olan ölkəsinə getməkdir. Benqallar üçün heç fərqi yoxdur, dünyanın yerdə qalan 200 ölkəsindən birinə getmək istəyirlər, tək öz ölkələrindən çıxsınlar, xaricdə olsunlar. Mühərribə gedən Yaxın Şərqi ölkələrinin əhalisi də canlarını xilas etmək üçün sığınacaq verən istənilən ölkəyə getməyə hazırdırlar. Lap uzaq Avstraliya, Yeni Zelandiya, İslandiya olsun, onlara fərqi yoxdur.

Adıçəkilən bu ölkələrdə isə ABŞ-a, İngiltərəyə köçmək arzusu şiddətlidir. Dünyanın mərkəzi yerləri daha cazibədarlıdır.

Deyəsən, tək ABŞ camaatı öz 50 ştatından başqa bir yerə köçmək istəmir, çünki amerikalılar bütün dünyanı özlelərindən geridə və ucaqda hesab edirlər, düşünür ki, dünyanın mərkəzi ABŞ-dır. Bununla belə, ABŞ-da da bir ştatdan o biri ştata köçmək dəbi var. Hər il minlərlə adam cənub ştatlarından şimala, şimaldan cənuba, qərbdən şərqə, şərqdən qərbə və digər variyasiyalar üzrə köçhaköçdədir.

Yeni köçmək insan oğlunun stixiyasıdır, dünya binnət olandan bəri insanlar ən primitiv nəqliyyat vasitələri ilə, həftə pay-piyada ölkədən-ölkəyə, qitədən qitəyə köçüblər. "Verməzlər aman bizə, köçək gedək buralardan" ritorikası qədimlərdə də aktualmış.

Əlbəttə, bu cür köçlərin həmişə tutarlı, həyat əhəmiyyətli səbəbləri olub. İnsanlar ya xroniki aclıqdan, səfələtdən, ya da kütləvi qırğından qurtulmaq üçün öz daimi yaşayış yerlərini tərk edib uzaqlara gediblər. Eyni motiv günümüzdə də keçərlidir. Hamı başqa ölkəyə ya yaxşı yaşamaq, ya da ümumiyyətlə yaşamaq, sağ qalmaq üçün gedir.

Azərbaycan da ümumdünya köçünün yolunun üstündədir. Bura köçənlər də var, köçmək istəyənlər də. Burdan köçmək istəyənlər isə qat-qat artıqdır.

Bu baxımdan, köç havasına köklənənlərə anlayışla yanaşmaq lazımdır. Bəziləri onları az qala vətənə xəyanətdə, satqınlıqda suçlayır. Hətta o gün bir sosial şəbəkə fəali yazmışdı ki, köçmək istəyib köçə bilməyənlər köçüb getsəydilər, ölkəni qurmaq olardı. Bu xanım köçənlərin vətəndaşlığının və seçki hüququnun ləğv edilməsini məqsəduyğun saydığını yazırdı.

Sanki öz ölkəmizdəki vətəndaşların seçki hüququnun olması nəyisə həll edir və guya ki, vətəndən köçmək istəyənlər qalanlara "ölkə qurmaqda" mane olurlar. Absurd.

SOS: Qadınlara qarşı cinayətlər durmadan artır

Mehriban Zeynalova: "Nə qədər susacağıqsa, bu hadisələr o qədər də adiləşəcək"



Novella Cəfəroğlu: "Qadına qarşı zorakılıq etmiş, onu öldürmüş bir kişini həbs etməklə iş qurtarmır"

Qonşu Türkiyədə qadına qarşı zorakılıq baş verən zaman bütün cəmiyyət, televiziya ayağa qalxır və bu hadisəni ictimai qınaq obyektinə çevirirlər. Hətta qadın zorakılığına qarşı kiçik aksiyalar, piketlər də keçirilir. Amma Azərbaycanda bu kimi hallar yox dərəcəsinədir. Ailə, qadın problemləri ilə məşğul olan qurumlar, əksər qeyri-hökumət təşkilatları (QHT) belə bu məsələlərə biganə yanaşır. Bəs bu biganəliyin qarşısını almaq, qadınlara qarşı zorakılığı durdurmaq üçün hansı işlər görülməlidir?

"Təmiz Dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalova bu kimi hadisələrin qarşısını almaq üçün təcili tədbirlərin görülməsinin vacib olduğunu dedi: "Mən bununla bağlı sosial şəbəkədə də, mətbuatda da fikirlərimi bölüşürəm. Hətta bu yaxında bir yazı da yazdım. Qadına qarşı şiddətə görə birinci ledi Mehriban xanım Əliyevaya da müraciətlərim olub. Bununla bağlı düşünürdük ki, dövlət qurumu olan Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin də bir rəyi, fikri olmalıdır. Nədənə QHT-lər də bu məsələlərdə aktiv deyillər. İctimai fəal xanımlar bu məsələyə daha çox reaksiya verir, nəinki qeyri-hökumət təşkilatları. Bu cür faciələrə adi bir hadisə, sıradan bir olay kimi baxırlar. Bu münasibətin nədən qaynaqlandığını bilmirəm. Bəlkə də o təşkilat rəhbərlərinin özləri qadınları günahkar sayır. Çünki ictimai rəylərdə öldürülən qadınlar haqqında çox pis rəy formalaşmış. Ona görə də ola bilsin ki, özlərini siqortalamacaq, fərqli göstərmək və yaxud da ki, ümumiyyətlə, özlərini

indi həftədə 5 dəfə qadın ölümləri başlayacaq. Ona görə də hansısa formada bu məsələyə münasibət bildirmək və diqqəti cəlb etmək vacibdir. Bu kimi hadisələrin qarşısını almaq üçün mütləq tədbirlər görülməlidir. Mən öz tərəfindən qadın təşkilatı olaraq hər bir qadının həyatı ilə bağlı mətbuatda da, sosial şəbəkələrdə fikirlərimi bildirirəm. Ancaq bu məsələdə dəstək çox azdır. Sosial şəbəkədə aksiya başlamaq olar. Ola bilər ki, şəhərdə hansısa aksiya keçirməyə kimsə cürət etməz. Amma ən azı sosial şəbəkələrdə bununla bağlı bir aksiya başlayaraq əsas qurumların diqqətini cəlb etmək olar".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu bildirdi ki, bu cür məsələlər ictimailəşsə, qarşısı qismən alınabilir: "Televiziya qadına qarşı şiddətə qınaq obyektinə çevirə bilər. Ancaq etmirlər. Bu məsələlərin hamısı televiziyalarda verilməli, kişilərə müraciət edilməlidir. Sözsüz ki, qadını öldürən cəzasını alacaq. Ancaq bu məsələni ictimailəşdirmək lazımdır. Bu məsələyə belədiyyətlər, bəzi icra hakimiyyətləri, polis şöbələri qarışmalı, cavabdeh olmalıdır. Yəni qadına qarşı zorakılıq etmiş, onu öldürmüş bir kişini həbs etməklə iş qurtarmır. Onların cavabdehliyi olsa, bu məsələlər ictimailəşdirilsə, bu cür hadisələrin qarşısını almaq olar. Bundan başqa, qadınlar birləşib zorakılığa qarşı mitinqlər, piketlər edə bilərlər. Amma Azərbaycanda 5 adam bir yerə yığılanda bunun nə cür fəsadlan olub, bilirik. Biz Mehriban Zeynalova və digər qadın təşkilatları ilə görüşükdük, bu məsələləri birlikdə çözmək, bəyanatlar vermək haqqında danışdıq. Yığış

da isə istər eşitdikləri informasiyalar, istər sosial şəbəkələr, istərsə də düşüncə mühtiri təsiri altında azadlıq, demokratiya haqqında yalançı təsəvvürlər yaranır və onların davranışlarında sürətli dəyişmələr baş verir. Belə olan halda isə təbii ki, iki tərəf arasında gərginlik yaranır. Təəssüf ki, bu proses hələ davam edəcək. Mən həmişə deyirəm ki, istənilən cəmiyyətdə get-gedə mənəvi dəyərlərə diqqət bəsləməyində orada həmişə gərginlik çoxalır. Yəni biz çalışmalıyıq ki, mənəvi dəyərlərə da-

məruz qaldığını bildirib. **Komitə sədri əlavə edib ki, hazırda bütün yerli icra hakimiyyətlərində gender zorakılığı və uşaqlara qarşı zorakılıq üzrə monitorinq qrupları yaradılıb:** "Hərbi münasibətlərdə ilk zorakılığa məruz qalan qadın və uşaqlar olur. Yaşadıqları stress, fiziki və psixoloji zorakılıq uzun müddət, bir çox hallarda isə həyat boyu davam edir. Məhz buna görə də zorakılığa məruz qalan qadınlara psixoloji, tibbi, hüquqi yardımın göstərilməsi və onların reabilitasiya olunaraq ye-



Əhməd Qəşəmoğlu: "İstər qadınlar, istərsə də kişilər arasında dəyərlər sürətlə dəyişir"

hə çox üstünlük verilsin. Belə olmasa həmin hadisələr daha çox olacaq. Televiziyalarda bu cür məsələlərin az işıqlanması məsələsinə gəlincə isə bunun yaxşı və pis tərəfləri var. Bizim televiziya siyasətimizdə dəyişikliyə ehtiyac var. Televiziya ehtiyacı eyni zamanda həm nümunəvi ailələri, həm də belələrinə göstərməlidir. Bizim televiziya yalnız belələrinə göstərəndə insanlar arasında qorxu hissi daha da çoxalır. Bu cür faktların üstünü malalamaq olmaz, göstərmək lazımdır. Amma insanların düşüncəsi elədir ki, onlara bu cür məlumatları birtərəfli ötürmək təhlükəlidir".

Nəzərə çatdırmaq ki, ümumilikdə bu ilin doqquz ayında respublikada qadınlara qarşı 4552, o cümlədən zorakılıqla bağlı 1747 cinayət qeydə alınıb. Bunu Daxili İşlər Nazirliyinin Yetkinlik İşin Təşkil Şöbəsinin rəisi Adigözəl Adigözəlov oktyabrın 25-də "Azərbaycanda gender əsaslı zorakılıqla mübarizə layihəsi"nin açılış mərasimində deyib. Onun sözlərinə görə, hüquqazidd

nidən ailəyə, cəmiyyətə reintegrasiya edilməsi vacibdir".

H.Hüseynova qeyd edib ki, dövlətin əsas prioritetlərindən biri qadınların öz hüququnu bilməsi, onların fəallığını artırmaqdır. Lakin bəzi hallarda qadınların məlumatsızlığı bir çox çətinliklər yaradır. Onun fikrincə, erkən nikahlar, gender əsaslı zorakılıq, məişət zorakılığı və digər problemlərin həlli üçün hələ çox işlər görülməlidir.

Komitə sədri məhkəmələrə də çağırış edib: "Qadınlarımız bilir ki, onların arxasında güclü dövlət müdafiəsi dayanır. Lakin tək qanunların qəbul olunması əsas deyil, onların həyata keçirilməsi də vacibdir. Məhkəmə qərarlarında bu sahədə qəbul olunan qanunlara və qoşulduğumuz konvensiyalara istinad edilməlidir. Hakimler ölkə qanunları ilə yanaşı, dövlətin qoşulduğu beynəlxalq sənədlər haqqında da ətraflı məlumata malik olmalı, məhkəmə qərarları çıxan zaman həmin hüquqi aktlardan istifadə edilməlidir".

□ Günel MANAFLI

Yazıçılar dövlət qayğısından, maddi problemlərdən danışır

Sovet dövrünün yazıçı-şairləri haqda danışanda yada ən çox dövlət tərəfindən onlara verilən güzəştlər düşür. Xüsusən də yayda kurort-sanatoriya, qışda müalicə imkanları böyük üstünlük sayılır. Dövlətdən ev, bağ alanlar, tez-tez xarici səfərlərə gedənləri də bu siyahıya əlavə etsək, mənzərə sovet dövrünün şair və yazıçıların xeyrinə olur. Belə olan halda, müasir yazarlarımız, şairlərimiz nə düşünür? Əslində dövlətin bir əli şair-yazıçıların üzərində olmalıdır? Yoxsa bu, onların müstəqilliyinə kölgə salır, yaradıcılıq ruhunu buxovlayır?

Kulis.az dərgisinin redaktoru, yazar **Qan Tural** hesab edir ki, sovet zamanı ədəbiyyat dövlət siyasətinin bir hissəsi, daha dəqiq desək, dövləti siyasətin təbənnümçüsünə çevrilmişdi. Bu mənada o dövrün ah-havası baxımından bu, normal idi: "Lakin indi biz bazar iqtisadiyyatının çovğun qışına düşmüşük. Dövlətin ədəbiyyata dəstəyi mütləq olmalıdır. Necə ki, dövlət yol çəkir, təhsilə, səhiyyəyə pul xərcləyir, o cür də ədəbiyyata dəstək olmalıdır. Amma bu des-

tək normal ədəbi münasibətlərin, kitab bazarının formalaşması istiqamətində baş verməlidir. Hazırda Azərbaycan Respublikası ədəbiyyata ildə bir milyon manatdan artıq pul xərcləyir. Bu az pul deyil, lakin çox da deyil. Dövlət normal kitab sistemini işə salmalıdır, normal nəşriyyat sisteminin yaradılmasına dəstək olmalıdır".

Qan Turalın dediyinə görə, belə olan halda müasir yazarlar heç nəyə ehtiyac duymaz, öz əsərləri ilə dolana bilər-



Qan Tural:
"Dövlətin ədəbiyyata dəstəyini istəyirəm"

lər: "Sovet sistemi geridə qalıb. Onun həsrətini çəkməkdənsə günümüzün problemlərini qəbartmaq daha yaxşıdır. Mən dövlətin ədəbiyyata dəstəyini istəyirəm".

Yazar Seymur Baycan bildirdi ki, sovet dövründə yazıçıların bir çox güzəştlərə sahib olmasının səbəbi ədəbiyyatın tam dövlətin nəzarətində olması idi. Müsahibimizin sözlərinə görə, yazıçılar da dövlətin verdiyi sifarişini yerinə yetirirdilər: "Bu gün forma bir balaca dəyişsə də, həmin sovet ənənəsi davam etməkdədir. Həmin Yazıçılar Birliyi, Bəstəkarlar İttifaqı yenə də yerində durur və sovet zamanı hansı funksiyaları yerinə yetirirdisə, yenə də aşağı-yuxarı həmin funksiyaları yerinə yetirməkdədilər. Ümumiyyətlə, Yazıçılar Birliyi çox qəribə bir təşkilatdır. Onun binasının divarları-



Seymur Baycan:
"Bizdə qocalar əjdaha bulağın başında oturan kimi oturublar"

na həm sürgünə göndərilənlərin, həm də sürgünə göndərilənlərdən donos yazanların portreti vurub. Bu gün yenə də özünü yaxşı aparan yazıçılara, şairlərə təqaüdlər, mükafatlar verilir və başqalarının da özünü yaxşı aparması üçün şərait yaradılır".

S.Baycan dedi ki, bu haqda danışanda insanlar çox zaman bunun şəxsi dava olduğunu düşünür: "Deyərlər ki, Anar, Elçin bəyəm sənini əlini tutub? Niyə romanını yazmırsan? Bəli, tutub. İzah edim. Məsələn, Gürcüstanda mən yaşda yazıçının əsərləri xarici dilə dövlət hesabına tərcümə olunur. Mən isə yazdıqlarımı tərcümə etmək üçün özüm vəsait tapmalıyam. Niyə Anarın qızının kitabı dövlət hesabına nəşr olunmalıdır? Bəyəm pulları azdı? Ən pisi də odur ki, bu mövzuda yazanda adamlar ele-



Şərif Ağayar:
"Yazıçının qayğıya ehtiyacı olmasa, daha yaxşı olmazmı?"

bilir ki, danışmağa söz, yazmağa mövzu tapmırsan. Bu mövzunun ciddiyyətini anlayan çox az adam var. Əslində isə çox ciddi məsələlərdir. Yaxşı, mən indi kitabımı nəşr etməliyəm. Məsələn oxumur, kömək etmək istəyən azdı. Dövlətin mədəniyyət siyasəti isə kökdən yanlıştır. Siyasi mənsubiyyətdən asılı olmayaraq, hər bir özünü ifadə etmək istəyən adama şərait yaradılmalıdır. Bizdə isə qocalar əjdaha bulağın başında oturan kimi oturublar lazımı yerlərdə. Fəaliyyət göstərməyə imkan vermirlər. Yazıçıya bu və ya digər şəkildə qayğı göstərilməlidir".

Yazıçı Şərif Ağayar da hesab edir ki, bu qayğı və dəstək söhbəti sovetdən qalan ənənədir. Onun fikrincə, müasir cəmiyyətlərdə yazıçının özünü realizəsi, yaradıcılıqdan qazanc əldə edibilməsi təmin olunmalıdır. Müsahibimiz dedi ki, dövlətin müəyyən layihələrə təmənnəsiz dəstək verməsi dışında, hər hansı qayğının adını qoymaqda çətinlik çəkir: "Yazıçının qayğıya ehtiyacı olmasa daha yaxşı olmazmı? Şəxsən mən öz oxucuma ulaşmaq imkanım olsa, heç kime və heç nəyə ehtiya-

cım qalmaz. Yüzlərlə adam zəng edib, yazıb, sifariş göndərüb, özümə birbaşa müraciət edib ki, kitabını hardan alağ? Xüsusən rayonda yaşayanlar. Mən onlara ünvan deyə bilmirəm. Aidiyyəti orqanlar kitab industriyasının qurulmasına şərait yaratsalar, yeni öz işlərini görsələr, yetər. Məhz bu işlər görülmədiyi üçün Azərbaycan yazıçısı siz deyən qayğı və dəstəyə möhtac qalır, ələbaxan öyrənir. Bu da onun azadlığını məhdudlaşdırır və yaradıcılığına təsir edir. Və beləliklə, siz bu sorğunu keçirməli olursunuz və mən də belə pessimist cavab verirəm".

Lənkəranda yaşayan yazıçı Cavidan isə dedi ki, konkret olaraq əsl yazıçıya komfortu, kübar və intellektual elit çevrənin üzvlü olacağı, məişət qayğılarından uzaq qala biləcəyi həyatı daha uyğun görür. Onun fikrincə, məişət istedadı öldürür: "Ya sən özün intihar edirsən, ya da səninin içindəki yazı adamı. Üçüncü yol yoxdur. Məişətlə qol-qola üçüncü yol adına uydurulub gedilən yolların heç biri yazıçılıq deyil, özünü aldatmaqdır. Yazıçı üçün ətrafdakı həyat, sadəcə, ustalıqla məndə təsvirini verəcəyi tablo və fon kimi görünməlidir, içində çabaladısa, özü də başqa birinin tablosunun dekoruna çevrildi, demək. Bir sözlə, heç olmasa ruhunda da olsa, burjuv deyilsən, yazma. Murakami deyir ki, kaş ki mənim çoxlu pulum olaydı, mən həmin pula özüm üçün çoxlu asudə vaxt alardım. Mən də eynisini deyirəm. Və eynilə Murakami kimi, həmin asudə vaxtın hər dəqiqəsini yazmaq üçün sərf edərdim".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə diüynlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün diüynlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağrılaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərminsiz müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

DİQQƏT! 2011-ci ildən bütün Beynəlxalq Bal Sərgilərinin qalibi "Darı Tyan Şana" (Qırğızistan) şirkətinin bal və müalicəvi bal məhsulları Bakıda!

Atbaşı balı (Ağ bal)

Esparet balı (monoflor)

İssik kul balı

Karkıra balı

Uzqen balı

Mumiya

Oqnyovka pçelinaya

Propolis macunu və s.

Şirkətin məhsulları yarmarka və bazarlarda satılır. Məhsulları bu ünvandan ala bilərsiniz: Neftçi Qurban küçəsi-119. (Bayıl Doğum evinin yanı) Əlaqə telefonu: (012) 49123-82; (051) 922-15-71

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası Azərbaycanda bank sektorunun problemlə aktivlərini "bir dam altında" birləşdirməyi planlaşdırır. Bunu Palatanın Direktorlar Şurasının sədri Rüşfət Aslanlı Milli Məclisin (MM) İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin iclasında deyib. R.Aslanlı qeyd edib ki, hökumət artıq müəyyən müddətdir problemlə aktivlərin idarə edilməsinin institusionalaşdırılmasını müzakirə edir: "Müvafiq hesabat artıq Prezident Administrasiyasına təqdim edilib. Maliyyə Sabitliyi Şurası artıq bunun üzərində çalışır və böyük ehtimalla yaxın günlərdə qərar qəbul olunacaq".

Qeyd edək ki, istiqlal.az saytı da Azərbaycanda böyük kredit amnistiyası gözlənilməsi ilə bağlı xəbər yayıb. Bank sektorundakı mənbəyə istinadən yayılan xəbərə görə, 10 min dollara qədər kredit borcu olanların borcları indiki məzənnə ilə deyil, köhnə məzənnə ilə (1 dollar 1.05 manat) ilə hesablanacaq. Bu, 20 dekabr 2015-ci il tarixə qədər kredit götürənlərə şamil ediləcək.

Məlumatla görə, layihə Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası və prezidentin iqtisadi islahatlar üzrə köməkçisi Natiq Əmirovun rəhbərlik etdiyi İşçi Qrupla birgə hazırlanıb. Layihədə dollar kreditlərinə güzəşt müqabilində banklara dövlət təminatının mexanizmi də əksini tapıb. Bank sektorundakı mənbənin verdiyi məlumata görə, 10 minədək olan dollar kreditlərini borc alan 1.05 manat kursla ödəyəcək, borcun aradakı məzənnə fərqini isə Mərkəzi Bankın simasında dövlət qarşılıyaacaq.

360 min ölkə vətəndaşını əhatə edən bu proqram aztəminatlı əhəlinin devalvasiyanın vurduğu ziyandan çıxarılması istiqamətində çox vacib addımdır.

Qeyd edək ki, bank sektorunda problemlə kreditlərin ümumi məbləği 1.5 milyard manatı aşır. Bunun təxminən 30 faizi vətəndaşların payına düşür. R.Aslanlının sözlərindən belə aydın olur ki, layihə artıq tamamlandı, son dəqiqləşmə işləri aparılır. Güman edilir ki, bununla bağlı Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı olacaq.

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu məsələyə toxunan Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov bildirdi ki, bu məsələnin yaxın zamanlarda həll olunması gündəmədir: "Bu yaxınlarda İqtisadi siyasət komitəsinin iclası olanda biz bu məsələyə toxunduq. Onda palata sədri dedi ki, biz bu məsələ üzərinə işləyirik. Biz əvvəldən də demişdik ki, mənim və Əli Məsimlinin 14 səhifəlik təklifləri var. Orada kredit borcları ilə bağlı məsələyə uyğun da sxem vermişdik. Həmin sxemə uyğun olaraq bu məsələyə baxılacaq. Həmin təklifləri Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Direktorlar Şurasının sədri Rüşfət Aslanlıya, prezidentin iqtisadi islahatlar üzrə köməkçisi Natiq

Hökumət bank borclularını "bir damın" altına yığır

Dollar kreditləri 1.05-lə qaytarıla bilər-fərqi dövlət ödəmək şərti ilə...



Əmirova və Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədova göndərmişdik. Həmin təkliflərə baxılır və yəqin ki, dövlət başçısı bununla bağlı qərar verəcək. Bank sisteminin sağlamlaşdırılması Azərbaycanın ən önəmli məsələlərdən biridir. İnsanlarla bank arasında etimad yaratmaq üçün ən əsas addımdır. Yəqin ki, bununla əlaqədar məlumatlar yaxın vaxtlarda yayılacaq. Burada söhbət bütün kredit növlərindən getmir, ola bilər 5 min manata qədər, ola

bilər 10 min manata qədər kreditləri 1.05-lə ödənilsin. Hazırda bizim təkliflərimiz üzərində iş gedir, onlardan hansının qəbul ediləcəyini indi deyə bilmərik".

Məsələyə münasibət bildirən iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov bu qərarın verilməsinin vacib olduğunu bildirir de, hökumətdən belə bir addımı gözləmədiyini vurğuladı: "Xatırlayırınsızsa, bu problemlərin yarandığı ilk gündən etibarən biz bildiririk ki, bu yük

hansısa formada vətəndaşın üzərindən götürülməlidir. Faktiki olaraq vətəndaşın heç bir günahı olmadan, sadəcə, dövlət qurumlarının, Mərkəzi Bankın, hökumətin qəbul etdiyi qərarlar nəticəsində borc yükü artıb. Azərbaycan qanunvericiliyinə görə, hər hansı dövlət qurumu yerli idarəetmə orqanının qəbul etdiyi qərarlar səbəbindən vətəndaş borc öhdəliyini yerinə yetirə bilməzsə, dəymiş zərər dövlət vəsaiti hesabına ödənməlidir. Bu, qanunvericiliyin tələbidir. Bu günə qədər də bu istiqamətdə hər hansı addımın atılmaması anlaşılmalıdır. Maliyyə intizamı sızılığı səbəbindən bir sıra dövlət qurumları müxtəlif bəhanələr gətirərək bu addımı atmaqdan yayınıblar. Əslində rəsmi qurumların bu günə qədər ortaya qoyulan mövqə, səsləndirdiyi fikirlər belə bir qərarın baş verəcəyindən xəbər vermir. Mən hökumətin belə bir addım atacağını düşünmürəm. Bu günə qədər dövlət qurumları, əsasən də

Maliyyə Nazirliyi borclarla bağlı hər hansı kompensasiyanın verilməyəcəyini birbaşa inkar ediblər. Hər zaman ən sərt formada buna getməyəcəklərini bildiriblər. O baxımdan, hesab etmirəm ki, belə bir qərar veriləcək".

Ekspert dollarla olan kredit borclarının yükünün bir hissəsinin vətəndaşın çiyindən götürülməsinin vacibliyini diqqətə çatdırdı: "Bankların da bu qərarın verilməsinə ehtiyacı var. Çünki bankların maliyyə problemi günü-gündən artır. Bankların problemi rəqəmlərdə əks olunandan dəfələrlə artıqdır. Bu isə növbəti dövrlərdə bankların bağlanması gətirib çıxaracaq. Görünür odur ki, növbəti aylarda da, hətta 2017-ci ildə də bankların bağlanması prosesi davam edəcək. Onsuz da həmin vəsait dövlətdən çıxır. Son olaraq Mərkəzi Bank Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna nə qədər vəsait ayırdı. Bankların bağlanması prosesinin özü də xərçədir. Vəsaitləri bu formada xərcləməkdənsə, yaxşı olar ki, daha çox insana yardım edilsin".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Neft qiymətində İran amili

Ekspertlər neft qiymətlərinin 60-65 dollardan yuxarı olacağını ehtimal etmirlər

Dünya bazarında neftin qiyməti ucuzlaşmağa başlayıb. Neftin ucuzlaşmasına səbəb OPEC-ə daxil olan İraqın neft hasilatının dondurulması ilə bağlı sövdələşmənin əleyhinə olduğunu bəyan etməsidir. İraqın neft naziri Cabar Ali al-Luaibi sözlərinə görə, Bağdad neft hasilatını artırmaq istəmir. İraq isə bu aydan etibarən neft hasilatını artırmağa başlayıb. Buna baxmayaraq, İran bildirib ki, İraqın bu addımı OPEC-ə üz olan digər ölkələri sövdələşməyə qoşulmağa həvəsləndirəcək.

Xatırladaq ki, sentyabrın 28-də Əlcəzairdə keçirilən qeyri-formal görüşdə OPEC üzvləri sutkalıq neftin hasilatını 32,5-33 milyon barel səviyyəsində dondurmağı razılaşdırıb. Lakin ayrı-ayrı ölkələr üçün hər hansı limitlə (kvota) bağlı razılıq yoxdur. Yekun qərar noyabrın 30-da Vyanada keçiriləcək rəsmi görüşdə veriləcək.

İranın neft nazirinin müavini Amir Hüseynin Zamaninia "Tehranın digər OPEC üzvü ölkələrini neft bazarına sabitlik gətirə biləcək istehsalın dondurulması razılaşmasına qoşulmağa cəsarətləndirəcək" deyib. Onun sözlərinə görə, İran neft bazarının sabitləşməsi üçün OPEC-ə kömək etməyə hazırdır: "55-60 dollar/barel

aralığında neft qiymətinin bazara sabitlik gətirmək üçün ədalətli olduğuna inanırıq".

Neftə tələbatla bağlı da fərqli fikirlər səslənməkdədir. "VYGON Consulting" şirkətinin hazırladığı proqnoz hesabata baza variantında qeyd olunub ki, qlobal bazarda neftin məcmu tələb 2035-ci ildə 87 milyon barel/gün təşkil edərək cari tələbdən 7 faiz az olacaq. Hesabatda həmçinin bildirilir ki, məcmu neft tələbinin 2023-cü ildə cari səviyyədən 3,3 faiz artımla gündəlik 97 milyon barel çatması gözlənilir. "VYGON Consulting"ə görə, neftə tələbin azalmasına səbəb kimi avtonəqliyyat və enerji sektorlarında istehlakın azalması göstərilir.



Bununla yanaşı, OPEC ölkələrində 2035-ci ilə qədər neft tələbinin 27 faiz azalması, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə isə 11 faiz artması proqnozlaşdırılır. Analitiklərin fikrincə, neft, bərpa olunan enerji növlərinin inkişafından asılı olmayaraq əsas enerji mənbəyi olmağa davam edəcək: "Bununla yanaşı, neftə tələbin kəskin azalması mümkündür. Neft hasilatının maksimal həddə çatması fonunda istehlak bazarları uğrunda mübarizə

neft qiymətlərini kəskin azalda bilər".

Professor Elşad Məmmədov musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, son dövrdə dünya bazarlarında neftin qiymətinin kəskin şəkildə enməsi əksər neft hasilatçıları ölkələrinə bazarın tarazlaşdırılması istiqamətində müəyyən sөylərin göstərilməsini dikte edir: "Neftin qiymətinin artırılması istiqamətində son aylar ən çox söy göstərən ölkələr iqtisadiyyatlarının

diversifikasiya səviyyəsi aşağı olan ölkələrdir. Lakin son günlər hətta İran kimi iqtisadiyyatının xeyli dərəcədə şaxələndirilməsinə nail olmuş ölkənin də bir sıra rəsmilərinin neft hasilatı ilə bağlı müəyyən güzəştlərə getməyə hazır olduğunu bildirməsi artıq neft hasilatçıları ölkələrinin tam əksəriyyətinin kritik iqtisadi duruma qarşılaşdıklarını göstərir. Həqiqətə naminə bildirmək lazımdır ki, İran rəsmilərinin hasilatın azaldılması istiqamətində nümayiş etdirdikləri mövqə digər hasilatçı ölkələrin əksəriyyətinin rəsmi nümayəndələrinin mövqeyinə nisbətən daha sərt, amma bu ölkənin də artıq müəyyən kompromisə getməyə hazır olması neft hasilatçıları ölkələrinin çətin duruma olduğunu bir daha göstərir".

Ekspertin sözlərinə görə, bu baxımdan, dünya bazarlarında neftin qiymətinin formalaşmasında keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoyulduğunu qeyd etmək lazımdır: "Bu da elmi-texniki tərəqqi ilə bağlıdır. Artıq ABŞ-in neft qiymətlərinin tənzimlənməsində xarici tərəfdaşlarından asılılığı xeyli dərəcədə azalıb. Təsədüfi deyil ki, neft qiymətlərinin stabilizə edilməsi və artırılması mövzusunda son aylar aparılan danışıqlarda ABŞ iştirak etmir. Məsələ bundadır ki, qiymətlərin 50-60 dollar arasında manevr etdiyi zaman, şiş buruqları artıq rentabelli olur. Bu isə neft bazarında təklifin kəskin şəkildə artmasına səbəb olaraq, qiymət artımının müəy-

yən səviyyəyə çatdıqdan sonra dayandırılmasına xidmət edir. Beləliklə, dünya elmi-texnoloji və iqtisadi sistemlərinin hegemon qüvvəsi olan ABŞ-in dünya bazarlarında neftin qiymətinin kəskin şəkildə artmasına imkan verməmək iqtidarda olduğunu və bunun yaxın dövrdə bu ölkənin maraqlarına əsasən cavab verməsinə, eyni zamanda texnoloji baxımdan məntəqli olmasını nəzərə alaraq, yaxın dövrdə, zənnimcə, neft qiymətlərinin 60-65 dollardan yuxarı olacağı ehtimalı çox azdır".

Qeyd edək ki, xarici ekspertlər Rusiya və Səudiyyə Ərəbistanının OPEC-in noyabrın 30-da Vyanada keçiriləcək sammitində hasilatın azaldılması qərarına müsbət yanaşmasına baxmayaraq, bunu real hesab etmirlər. Bu iki iri neft ölkəsi hasilatın azaldılması qərarını dəstəkləyəcəklərini bildirsələr də, istər Rusiya, istər Səudiyyə Ərəbistanının xarici investisiya proqramları qərarın baş tutmaması ehtimallarını artırıb. Belə ki, Rusiya tərəfi "Rosneft" vasitəsilə Hindistanın "Essar oil" kimi nəhəng neftayırma zavodunu almaq üçün "Trafigura" şirkəti ilə danışıqlar aparır. "Saudi Aramco" isə öz növbəsində son 5-10 il ərzində Çin, Cənubi Koreya və ABŞ bazarlarında neftayırma zavodları və ticarət obyektləri alaraq strateji yatırımlar edib. Bu addımlar hər iki ölkənin hasilatını artıracığı mənasına gəlir.

□ RÖYA



MUSAVAT

Son səhifə

N 237 (6558) 26 oktyabr 2016



İynəsi çıxsın deyə... kirpini masaj etdilər

İngiltərənin Norfolk qraflığında maraqlı bir pasient var - keçəl kirpi. Britaniyanın "The Sun" qəzeti masaj prosesinin videosunu saytda yayımlayıb. Videoda görünür ki, masajçılar kirpinin iynələrinin çıxması üçün onu masaj edirlər. Nelson ləqəbli kirpi vəhşi təbiətdəki stress və ya travmaya görə iynələrini itirib. Hələlik veterinarların cəhdi uğursuzluqla nəticələnib.

2014-cü ildə ingilis veterinarlar boruya düşən və təmizlik materialları ucubandan iynələri tökülən başqa bir kirpini də eyni üsulla müalicə etmişdilər. Onu aloe geli ilə masaj edəndən sonra iynələri çıxmışdı.



Robotlara cənazə mərasimi keçirilir

Amerika əsgərləri orduda istifadə etdikləri robotlarla duygusal əlaqə yaradırlar. Hərbi əməliyyat zamanı mina tapan robotlara medal verilir, onlar xarab olduqda isə cənazə mərasimləri təşkil edirlər. Professor Culia Karpenter əsgərlər arasında araşdırma apardıqdan sonra onların robotlarla olan əlaqələri haqda məqalə yazıb. Onun məqaləsində deyilir ki, əsgərlər daha çox mina tapan robotları sevirlər. Onlar xarab olduqda isə depressiyaya düşürlər, ağlayırlar və onlar üçün cənazə mərasimi təşkil edirlər. Əməkdar robotlara və hərbi əməliyyat zamanı xarab olan robotlara qəlb şəklində, müharibələrdə yüksək nəticə göstərən robotlara isə ulduz şəklində medallar verilir. Xarab olan robotlar üçün cənazə mərasimi keçirilir. Robotlar üçün bir neçə dəfə havaya atəş açılır.

Ağac geyimindəki kişini saxladılar

Amerikanın Men ştatında polisler ağac geyimində olan kişini saxlayıblar. Buna səbəb onun həmin qiyafədə olarkən nəqliyyatın hərəkətinə maneçiliyi olub. 24 oktyabrda baş vermiş bu hadisənin videogörüntüləri artıq paylaşılb. Bir sutka ərzində videoroliki 12 min istifadəçi bəyənib. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, ağac qiyafəsində olan gəncin 30 yaş var və adı Eşer Vudvortdur. Saxlanılan gənc hüquq-mühafizə orqanı əməkdaşlarının suallarına cavab verə bilməyib. Amma "ağac adam"ın yanındakı dostu bildirib ki, o, bu aksiya ilə yerli nəqliyyatın hərəkətini araşdırırmış.



Öncə 50 il iş verdilər, sonra toyunu etdilər

ABŞ-ın Kaliforniya ştatında qətlə bağlı məhkəmə prosesi kuryozla başa çatıb. Hakim hökmü oxuyandan cəmi bir dəqiqə sonra nikah mərasimi keçirib və müttəhimini ailə qurması münasibətilə təbrik edib. Amma bəylə gəlinin qovuşması 50 il sonraya qalıb. Belə ki, 36 yaşlı D.Desbroun qətlə suçlanaraq 53 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hökm oxunandan dərhal sonra hakim Patrisiya Kukson zaldakıların tam əksəriyyətinin çölə çıxmasını tələb edib. Zalda yalnız müttəhimin valideynləri və bacısı, habelə onun nişanlısı, 33 yaşlı Destininin qohumları qalıblar. Hakim Kukson nikahı rəsmiləşdirib. Bundan sonra Patrisiya Kukson təzə bəylə gəlinə evində bişirdiyi tortu verib.

Denn və Destini 20 il əvvəl tanış olublar. Destini hamilə qalandan sonra onlar ayrılıblar. Bu ilin yanvarında isə Destini oğlunun xahişi ilə Denni facebook-da tapıb. Fəqət, həmin vaxt Denn artıq həbsdə idi. Destini məhkəmənin hər iclasına qatılmağa başlayıb və proses zamanı Denn oğlunun 33 yaşlı anasına evlənmə təklif edib.



Bədəninə spirt var - içməyə də, daim sərxoşdur

ABŞ-da yaşayan kişi spirtli içki içməyə də, sərxoş olur. 61 yaşlı kişinin mədəsi öz-özündən spirt ifraz edir. Qanında 0,37 faiz spirt çıxan kişi spirtli içki içməyə də, özünü sərxoş hiss etdiyini deyir. Həkimlər adı açıqlanmayan kişini 24 saat nəzarət altında saxlayıblar. Gün ərzində dietik yeməklər yeyən və yalnız su içən kişi nəzarət müddəti bitdikdən sonra da sərxoş olur. Həkimlər onun bütün vaxt sərxoş olduğunu və xəstəliyinin müalicəsi olmadığını deyiblər. Onun bədəninəki spirtin azalması üçün davamlı makaron, çörək, balıq, toyuq, kartof və pomidor yeməli olduğunu deyiblər. Əgər o, bu yeməklərdən başqa bir şey yeyərsə, bədəninəki spirtin miqdarı yenə artacaq.



QOÇ - Saat 16-ya qədər ümumi ovqatınızda gərginlik müşahidə olunduğundan əsas gücünüzü istirahətə yönəltməlisiniz. Bu gün sizə soyuq və duzlu qidalar qəbul etmək məsləhət görülmür.



BUĞA - İş yerində mübahisələriniz gözlənilir. Belə neqativ hallardan yayınmaq üçün davranışlarınızda nəzakətli olun. İndiki məqamda belə şeylər yaramaz. Bütəcənizi sağa-sola səpməyin.



ƏKİZLƏR - Vaxtınızın əsas hissəsini sevgi amilinə həsr edin. İkili görüşlər, maraqlı gəzintilər sizə fərəh gətirəcək. Saat 15-18 arası maliyyə problemlərinizin həlli üçün uğurlu vaxtdır.



XƏRÇƏNG - Bu təqvimin yeganə bürcüsünüz ki, bəxtinizdə səfər və qonaqlıqlar durur. Enerjinizin çoxluğu qarşınızda duran bəzi maneələrin aradan qalxmasına təkan verəcək. Təki səbrli olarsınız.



ŞİR - Sağlıq durumunuzu nəzarətdə saxlayın. Orqanizminizi gümrəhləşdirməyə üçün mümkün tədbirləri həyata keçirin. Bunun üçün ən rahat yol pəhriz saxlamaqdır. Maddi sıxıntıların azalmaqdadır.



QIZ - Hər mənada səmərəli təqvimdir. Bir tərəfdən perspektivli görüşlər, digər tərəfdən sevinci xəbərlər ovqatınızı xeyli yüksəldəcək. Axşam dostlarınızla birgə gəzintiye çıxın.



TƏRƏZİ - Bürclərin əksəriyyətində olduğu kimi bu gün sizin də səhhətinizdə ağırlıq gözlənilir. Qara ciyərinizlə bağlı problemləriniz mümkündür. Fəaliyyətdə isə çətinliyiniz gözlənilir.



ƏQRƏB - İşgüzar sövdələşmələrdə iştirak etmək üçün olduqca səmərəli gündür. Müzakirələr apardığınız həmsöhbətləriniz sizə xeyirli olan fikirlər söyləyəcək. Qərarlarınızda qətiyyətli olun.



OXATAN - Səhhətinizlə bağlı bəzi xoşagəlməzlikləri nəzərə almasaq, günün əsas hissəsini rahat şəraitdə başa vura bilərsiniz. Mübahisələrdən uzaq olun. Axşama yaxın önəmli xəbər eşidəcəksiniz.



OĞLAQ - Sağlamlığınızla bağlı çətinliyinizi dəf edə bilsəniz, qarşıya qoyduğunuz planları reallaşdırma biləcəksiniz. Hətta nahardan sonra varlanma ehtimalınız da var.



SÜTÖKƏN - Maliyyə problemlərinə görə özünüzü üzməyin. Çünki ulduzların düzümü gün ərzində bu istiqamətdə sevinəcəyinizi bildirir. İkitərəfli əməkdaşlıqdan imtina etməyin.



BALIQLAR - Yeni görüş və danışıqlar üçün uğurlu təqvimdir. Özünüzü təmkinli və dözümlü aparın ki, sövdələşmələrin nəticəsi xeyrinizə olsun. Özünüzü yerli-yersiz tərifləməyin. Sadə olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Xalçanın da ağıllığını kəşf etdilər - hər şeyi bilir

Son illərdə insanların yaşama şəraitinin asanlaşdırılması üçün yeni texnologiyalar kəşf edilib. Ağıllı telefon, ev, maşın və ev əşyalarından sonra indi də ağıllı xalça hazırlanıb. Ağıllı xalça İngiltərənin Mançestr Universitetində hazırlanıb. Xalça üzərində yeriyən insanların hərəkətinə görə əyilib bükülür. Yəni xalçanın üzərində kimsə yıxılsa, kompüterə signal göndərilir və kömək istəyir. Əgər kimsə xalçanın üzərində tez-tez, şübhəli, ya da qorxulu addımlarla yeriyərsə polis şöbəsinə xəbər göndərilir. Yaxud xalçanın üzərində hər hansı maya tökülərsə özü-özünü təmizləyə bilir. Ağıllı xalça evdə baş verən yanğın hadisələri haqda da xəbər verir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 4.750